

Bersiva
Hoşeng

Osman Sebri

Rüpel 12

Sal:1 Hejmar:36 25-31 Cotmeh 1992 5000TL (KDVD) Rojnameya Hefteyî

Cepha xiyanetê derizî

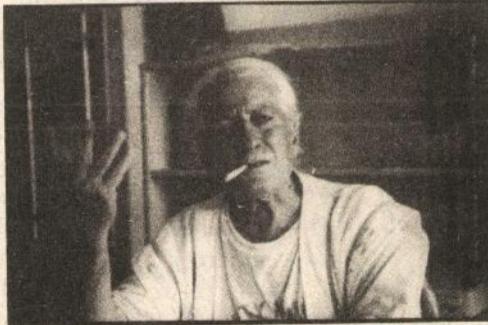
Li çar aliyê Kurdistanê êdî herkes, bi çavê xayînan li Cepha Kurdistanî dinêre. Ev cephâ ku, bi dijminê Kurdan ên herî mezin, dewleta Türk re bûye yek û li dijî têkoşerên serxwebûna Kurdistanê şerekî gemarî dimeşîne, ji aliyê gelê Kurd ve wek "Cepha xiyanetê" tê binavkirin.

Ne tenê li bakurê Kurdistanê li her derên Kurdistanê, hemû Kurdên welatparêz rûyê vê cephâ xiyanetê dibînin û li dijî vê cephâ xayîn, li dora PKK'ê cephâ yekîtiyê çêdikin û xurt dikin. Di nav PDK û YNK'ê bi xwe de gelek pêşmergeyên welatparêz vê rastiyê dibînin û ji cephâ xiyanetê vediqetin.

Rüpel 8

Dİ VÊ HEJMARE DE

Çend gotin li ser Apê Musa

Mîrhem Egît

Rüpel 6

Warê şêran
kund dikin
sêhra

Turan Çabuk

Rüpel 11

Hilbijartina PEN'a Kurd

Rüpel 5

Hêviyên pêşerojê hene di çavê wê yên şîn de, dibişire ji eksa neyaran Te, dibêje: Ez namirim di binê esmanê şîn de.

REWS

Abdullah Keskin

Her tişt eşkere ye

Ji ser şerê başûr re bîst roj derbas bû. Pişti van bîst rojan, mirovekî kerr û kor jî be rastiyê dibîne. Listik û planên xiyanetê zêde eşkere û vekirî ne.

"Serokatiya Başûr" bêhtirin jî malbata Berzanî politikayê nizanîn. Ev film û aktor, bi rastî piyon, me berê jî dîtibûn. Ev cara çenda ye ku li ser navê dagikeran êrîşî hêzên welatparêz dîkin? Lî Kurdistan ne Kurdistana berê ye, hêzên şoreşger û welatparêz jî, ne yên berê ne.

Mele Mistefa Berzanî, ji Îngilîzan re, ji Amerika re bi dizî name dişandin. Têkiliyên xwe yên bi derive re her tim ji xelkê Kurdistanê vedîşart. Lî pişti bi demekê re her tişt derdikete holê. Li rojava, Amerika û Ewrûpa, tiştên heri girîng 40-50 salî veşartî dimînin. Pişti demekê re arşîv vedîbin û gelek tişt eşkere dîbin. Ev "serokatî" ev malbat iro çawa bin, doh û pêr jî wilo bûn. Her tim li ba yên ji xwe mezintir kükçük û li ba yên ji xwe biçüktir jî şer bûn. Iro he-

sabêñ wan xelet derketin.

Gelo arşîva malbata Berzanî bi xwe heye, an na?

Navê wê arşîvê dê ci be? Gelên Kurdistanê, her çar parçeyên Kurdistanê, arşîva malbata Berzanî baş dîzin. Di arşîva wan de jî dizîlî, nependî, cehşîti û xiyanetê pê ve tiştîk heye gelo?

Rehmetiyê Mele Mistefa Berzanî berê li ber sînoran bi serleskeran re ru-dînişt. Rayberê nû Mesûd, iro avahîyen

Li her alî yekîtiya gelê Kurd xurt dibe. Cepha xiyanetê diderize û bi ope-rasyonê ordiya Tirk ji hevdu belav dibe. Dilê gelê Kurd ji bo gerîlayên ARGK'ê davêje. ARGK hêza xwe ji gelê Kurdistanê distîne, ne ji Amerika û Ewrûpa. Bi wê quwetê jî wê me Kurdan, ji dagirker û xayînan xelas bike.

MIT'ê ji xwe re kiriye otel. Telabanî pi-yontiya dijmin wek diplomasî dihesibî-ne.

Li Bakur, rîbertiya ordiya Tirk zi-lamên Berzanî dîkin. "Korucubaşı" yên mezîn hemû endamên PDK'ê ne. Hê jî

têkiliyên wan bi malbata Berzanî re he-ne. Berzanî alîkariya zilamên xwe ku ji Tirkîye re dîkin, hindik dibîne. Lewma ew bi xwe niha dest bi rîbertiya ordiya Tirk dîkin. Ji zilamên xwe fehîstir e. Pi-yonekî şerê taybetî ye. Geh dibêje "Bijî Tirkîye" geh dibêje "Apo bi Kurdi niza-ne."

Her roj kerem dîke: "îro-sibe emê van terorîstan paqîj bikin. Em bûne dewlet." Berzanî, başûrê Kurdistanê jî dixwaze bixe bin destê Tirkîye. Nizane ku generalen Tirk, ji Sedam zalimtir in. Polîtikayê asîmîlasyon û jenosidî li bakur dijwartir in.

Gelo Mesûd Berzanî û Celal Telabanî bi ci aqîlî dibêjin "Emê gerîlayên ARGK'ê paqîj bikin?" Ewqas quweta wan heye? Ordîya Tirk ev 8 sal e negihîş wî miradî. Iro dixwazé bi alîkariya Berzanî û Telabanî bigihîjê. Lî gîhîşti-na wan a vê armancê ne mumkun e. Gelê Kurd êşa xwe ya dîrokî baş dîzane. Xayînen nav xwe baş nas dîke.

Li her alî yekîtiya gelê Kurd xurt dibe. Cepha xiyanetê diderize û bi ope-rasyonê ordiya Tirk, ji hevdu belav dibe.

Dilê gelê Kurd ji bo gerîlayên ARGK'ê davêje. ARGK hêza xwe ji gelê Kurdistanê distîne, ne ji Amerika û Ewrûpa. Bi wê quwetê jî wê me Kurdan, ji dagirker û xayînan xelas bike.

Rizgariya me ne dûr e, nêzîk e.

FERHENGOK

Berzbûn: Bilindbûn xurtbûn

Cihêreg: (değişik, farklı)

Ciyawaz: Cuda

Ciyawazi: Cudahi

Derfetdan: Fersend/fırsat verme

Dubarekirin: Tekrarkirin

(yinelemek)

Danezana encamê: Daxuyaniya encamê (sonuç bildirgesi)

Destnivîs: Nivîsa bi dest hatiye nîvîsin (elyazısı)

Encam: Netice

Hoz: Eşiret

Hoza Hesenî: Eşireta Hesenî

Jînenîgarî: Biyografi

Kêş: Problem

Kêşa Kurdî: Pirsgirêka Kurdî

Maliştin: (süpürmek)

Nimandin: Temsil kirin

Pêkutî: Pest, pêsitûrî (baskı)

Pişaftin: Asımîle kirin

Pişivîn: Asımîle bûn

Ponîjîn: Kûr fikirin (düşünüp taşınmak, derin derin düşünmek)

Ramyarî: Siyasi

Rûdaw: Bûyer, hedise

Şanoger: Aktör, xwedîrol (oyuncu, aktör)

Tehde: Ezîyet, eşandin, jan, tajan

Têkiliyên navneteweyî:

Peywendiyên navneteweyî (uluslararası ilişkiler)

Seranser: Ji seri ta binî, bi temamî

Zehmetkêş: Prolete (işçi, emekçi)

Rim di tûr de nayê veşartin

J.Dost

Daweta dijmina ye iro, li ser birînên me yên kûr dîlanê dîkin, li çepikan dixin, dikenin û ji xwîna me serxweş dîbin.

Ax welatê min, êdi emê ci bêjîn ji bo wan kesen ku destekî wan di destê dijmin de ye û destek li ser tivinge ye û bi hovîti berê xwe dane wan xort û keçen ku tenê doza wan welateki ser-bixwe ye.

Ezé hin ci bêjîm? Gotin karin ci bikin? Ma bi şiretan, kerê fîlitî vedigerin tewla xwe?!

We Enqere kiribû hecca xwe, we pê li xwîna bi hezaran şehîdan dikir heta we xwe digihand Enqerê.

Tu morîkê diya we li wir neqetiyabûn. Hûn li kîra zikê xwe digeriyan! Dîsa me xwe kerr dikir û digot: Belki ji xwe re takî-kekê dimeşinîn?

Lê niha?! Ev şerê we yê nepak di bin ci behanê de be, em qebûl nakin.

Hûn xwîna hezarê şehîdan... erd şîl dikir, we çû xwe avête hemêza Sedam û we rûyê wî maçî kir. Ma ew yek ne bes bû, we hat binê sola lingê Tirkî ji ramûsa êdi şerm bikin... We kiriye ku em ji ber Kurdiya xwe ve fedî bikin. We taca keyanî kiriye gogek û hûn pê dilizîn, ala rengîn bûye cawê li ser masa we û çinge çinga qedchê we û dijmina ne.

Ez guhê xwe digirim, çavên xwe didim ser hev û dibêjîm belki ev xewnek be, lê kengê rim di tûran de têr veşartin?

Carê hewrên xayıntiyê ezmanê welatê me wergirtine, gurmegurma tavê ye, şiqîna birûskê ye... Êdi xwîn dibare, iro faşîst di bin simbelan re dikenin, çav didin hev û dibêjîn: Binêrin dosta me ci camêr in, weke ku em dixwazin qenc in, pîr baş in... Bêjî ço dimeşin... hoş... radiwestin.

Êdi wê Özal... Demirel... Sedam têr razen û xewnê xweş bibin... Wê nig (ling) bavêjîn ser hev û li ser pişte pal din... Weke xanîma malekê ku xizmetkara wê her karî ji ber ve bike.

Harpagos... Mele Xatî... İdrîsê Bedlîsi... Rêber hîn li nav me hene.. Lî iro bi taxim û kerevat in... Hinek bi şal û şapik in lê tev de bi dûvik in.

Erê bêhişno... Kerino... Korino... Nêzîk yan dûr... Wê milletê me destê xwe bavêje qevdika destar û serê we weke libê zîwanê wê bîhêre... Hûn ber bayê laneta Kurdan kevin. Heta Kurd hebin wê nalet li we bibarin, iro jî em dijminan ji we çêtir dibinîn ya dijminan bê mineti ye xayıntî ye... vê baş zanibin.

Silav li we ji Bêrûdê

Silavên biratî û germ ji bo we

Di destpêkê de em Welat pîroz dikir, li we û mîlet û li welatê şîrin. Hêviya me ew e ku herdem di pêş de be, ava be, bibe diwarek di avahîya welateki xweş û demokratîk de.

Birayênd delal, pîr girîng e divê iro têkiliyên xûrt, rast û durust di navbera hemû dezgeh û komeleyên ku dixebeitin de çêbi-bin ji bo jiyankevîn û pêşxistina rewş, tore, folklor û zimanê Kurdi.

Ji bo vê yekê emê gelek kêfîxweş bin ku danûstandin di nav me de çêbibe.

Sîrac Osman / Bêrûd

Rawestana giramê

Di mîhîrcanê li ser gor û goristanê cangoriyan û di serdanê wan de jî, gelê me bi şerm û fihêt bangî rawestana giramê dikir. Min gote bi şerm, bela ku nizanîn bi Kurmancya nûjen bibêjîn, banga xwe bi Tirkî dikir. Ew rewşha ha zehf bala min kişand.

Dibêjîn: "Ji bo şehîden Kurdistanê û yên dewrimê we dawetî sayî dûrûşû dikir."

Ji bona vê yekê ezê hevokêkê bi Kurmancya nûjen ji wan re binivîsim û bête weşandin wê kêmasiyeke me ya din jî, ji holê rabe.

"Ji bo cangoriyan şoreş, de-qîçeyek we vewwendiyê rawesta-na giramê (rêzdariyê) dikir."

I. Omerî

Van xulamên xulaman

û Tirkîye, kes nizane.

Berzanî û Telabanî jî qet nizanîn.

Ma ci di destê wan de ne? Ew hay ji xwe tune ne. Ji bo qedera xwe û ya gelê xwe nîkarin tiştekî bibêjîn û bikin.

Axayê (efendiyê) wan Amerîka û Tirkîye, ci bibêjîn û ci emir bikin wê tînin cih.

Tirk xulamê Amerîka ne, ew jî xulamê Tirkîye ne.

Lî iro ji bo xizmeta begên xwe; ji bo ku ji wan re bibêjîn "aferin" PDK'ê û YNK' ê çekên xwe girê dane (rapçane). wek kewê xayîn çawa mîletê xwe gazî ser telê (tuzak) dikir; ew jî bi xwe ketine telê, dîlê wan heye mîletê Kurd bi saxî bibin ser mirinê û kokê lê biqelînîn.

Çavê wan wisa hatiye gitin nizanîn ku iro dora PKK ê be, wê sibê jî dora wan be.

Dijmin jî qenc dizanine ku, xêra wî ji welatê wî ji mîletê wî re tune be, ji xelkê re qet tune ye.(tu car nabe)

Lî tu hêz nikare serhildana gelê Kurd û Kurdistanê bide sekinandin. Tu hêz nikare mîletê Kurd dîsa têxe go re.

Gelek tiştîn xweş li pêş he-ne. Vê meşa me ya geş û xweş tu kes nikare bide sekinandin...

Esref Serhat

Jinî Kurd û xebatî azadixwazî le bakurî wilat

Mehabîd Kurdi

SORANI

Ewey rastî bê min her wa be asanî natwanim xo le qerey em base bîdem, çunke em meseleye be wi-tarêk û diwan tewaw nabêt û zi-yatir pêwîstî be lêkolînewe û şikir-dinewe heye. Lêreda debê pence bo xalêkî dikeş rabikêşin: Be da-xewe ta êsta zor kem lesor xebatî rizgarixwazî gelekeman lem par-çeyey wilat nûsrawe. Helbete gelê hoy corbecor bo em kare le gorê da hen ke baskirdinyan lem kurte base be pêwîst nazanim. Debê e-weş bilêm zorbey em zaniyari-nay min le katî çend geşikêm da bo Kurdistanî bindestî Suriya û Turkiya û Ekadimiyay serbazî Mehsûm Qorqmaç kokirawnete-we.

Wek dezanin diway şikanî raperînekey Dêrsim 1936-1938 ta maweyekî dûr û dirêj core kîsumatiyek le Kurdistanî Bakur da hate arawe. Xebatî azadixwazî gelî Kurd lem nawçeye da tûşî şikis-tiyekî tal hat. Ger bişmanewê pê le rastî binêyin şîtek le jêr nawî bizütinewey rizgarixwazî Kurd lew mawe zemêniye da bûnû ne-bû. Eme rastîyeke û nikolî lê nakrêt. Diway destpêkirdîni şerî çekdarî le berwarî 15/8/1984 le layen Partî Kirêkaranî Kurdistan-PKK, milleti Kurd bo carêkî tir giyanî be berda kirayewe û ra-biwe ser pêyan. Em xaleş ta bîlê xalêkî giring û pîr manaye û debê gelê be wîrdîşewe lêy bir-wanrêt.

Jinî Kurd her le dêrzemanewe yarîdederîkî serekî biwe bo piyâ-wî kurd le raperandînî karubare heme çesnekani nêw komelgây kurdevarîman. Çendan nimûney berçawman heye lem biware da. Cige le karî newmal û aspezzane û bexêwkirdîni zarakan û gelêkî tiriş. Afretî Kurd le zor biwarî di-keş da ewy le destî hatiwe encamî dawe. Jinî ewende be tiwana û nawdarîş le naw Kur da helkewti-we ke seri milletekey pê beriz bo-tewe: "Le seretey sedey 19 hem da jinan tenanet le Ewrupaş maflidiyari kirawayan be xoyanewe nedîtbû û bigre şorişî mezîni Feren-sayş ke le mêtûjî cihan û be taybet le mêtûjî Ewrupa da karêkî gew-rey kirdiwete ser jiyanî komelayeti û ramîyî mafkî etwoty bo jin di-yarı nekird. Tenanet Napilyonîş ke be dakokikerî maflî jinan da-denre le yadaştekanî ke le Sant Hêlane nûsiwnî bem core derba-rey jin dedwê: Boye jinim be piyaw bexşî ta be berî bênen, herwe-kû darî beber mulki baxewane jinî mulki piyaw! Le katêk da e-me barudoxî maflî jinan bûbê le Ewrupa da ey le rojhelatî müsil-maneti da ebê çon bûbê? Bê gu-man le sakartîn maflî mirovayetî bê besbûn û le çiwarçêwey diwarî mal da zincirî nerîti koneperista-ney komelayeti be dest û pêyane-we alabû, le çerxe da le şarêkî

muhafezkarî Kurda ke şanî sine-ye jîne xwendewarê wek Mestûre helkewê ke nawî şanî û nûserî le hemû wilateken da deng bidate-we, cêy şanaziye bo ew milletey ke Mestûrey le dawêni da perwe-randiwe, le lapereyekî zêrin da nawî legal biwêjan û nûseran û e-dibani payeberzi kurd da le mêtûj edebî kurdi da tomor bikrê. Emey serewe tenha nimûneyek bû, bê guman be çendan nimûney dikeş hen. Gelo kesêk heye Fatmerez û Xanzadî mirî Soran û Qedemxêr û "Şeceretuldurre" û Hepsexanî Neqîb û Leyla û nazanim kî û kêtî tîfî nebistibê? Gew-reyî û zanayî û fidakarî ewan bûne mayey şanazî gelî Kurd û Kur-distan.

Ba êsta şorbibînewe bo nêw kirokî basekeman lemerr besdarî kirdîni jinî Kurd le xebatî azadixwazî le Bakurî wilat. Her diway bujandinewey giyanî neteweyî û dirustbûni hestî wilatparêzî û niş-timanperwerî lay ademizadi Kurd lem parçeyey niştiman da, afretî Kurdiş şan be şanî piyaw dest û bazûy merdaney lê helkird û be hemû hewil û tiwanayekiyewe tékoşa bo selmandin û çespandinî ew wîteyey ke delêt: "Afret niwye komele." Jinî Kurd herwek carî caran be karî firyaguzarî çestlînan û karubarî malewe newesta, belku be wîst û helbijardîni xoyewe be şeweyekî xoragiran û be cergane xoy kutaye nêw biwarekanî xebatî ramîyî û çekdarî û pirupagende kirdin û wirya kirdinewey kome-lanî xelik û handaniyan bo bes-darbûn le şorîş nûjenî Kurdistan da. Wehbiye û Ruqiye û Besê û Reyhan û Ezîme û gelêkî tîrîş bûne serqaflêçianî yekemîn karwanî şehîdanî azadî û serbexozi Kurdistan. Be kurtî her le diway destpêkirdîni şerî çekdarî û dame-randînî Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan-ARGK be hezaran jinî Kurd le her dû diwî Kurdistan "Turkiya û Suriya" xoyan geyan-dote rîzekanî ARGK û çekî şeref û azadiyan kirdote şan. Her le mawey çend salêk da be layenî kemewe 72 girêlay kiç giyanî xoyan kirde gurbanî serbexozi nişti-man. Eme le layek û le layekî tîrîşewe binî zindane tarîk û rese-kanî rijêmî Turkiyay dagîrkerîş da jinî Kurdi wa hebûne ke çendan sal le girtûxane nawnetewe û den-gî şeraneyan geywete ewperî din-ya. Her bo nimûne endamî PKK "Sakine Cansiz" ke diway çend sal zindanî azad kira û her le zîndanewê nameyekî dûr û dirêjî bo rojnamenûsi nasrawî elmanî "Hans Düber" nûsibû. Şehîd bû-nî hevalêkî kiç xoy le xoy da debête hander û çosder bo biz-wandinî heşt û xireti piyawan û çûne naw korri gemî xebat: Bê guman jinî Kurd karîgeriyekî behêzî debêt le ser piyawî Kurd. Rabûnî jinan taybetmendiyeke le teybetmendiyekanî rabûnî gelî Kurd û le heman katîş da hendere

boy... Ger afret azad nebêt ko-meliş azad nabêt. Ta çi radeyek afrel azad bêt ta ew redeyeş ko-mel azad debêt. Be kurtî azadî afret û azadî komel tewawkerî yektrîn.... Ba lêre da nimûneyek bênennewe le barey şehîd bûni peşmergeyekî kiç Heval Salîhe ke nawî nihêni û nasraw le nêw gel "Bêrivan" bû, çi li di way şehîd-bûni û çi le pêş şehîdbûnişî karî-geriyekî yekcar gewrey kirdib-we ser dewruberekey xoy ke ta emroş gewre û giçke basî de-ken. Herçend e Bêrivan her le minaliyewe le Ewrupa "Elmani-ya" mezin bûbû, belam her ke gerrayewe wilat, Kurdistanî bindestî Suriya û nawçey Cizîra Botan le Bakur, xelik xoşewîstiyekî taybetiyan hebû beramber bew, tenanet di way şehîdbûnişî, ew Jinaney ke minaliyan nedebû de-çûne ser gorrekey ew û le xu da deparranewe bo bexşîni minal pêyan! Ta roji emroş minalan be nawî ewewe naw denren! Berîvanî şehîd way le kesanekî derebeg û koneperistanî nawçeve kirdibû ke bigene ew encamê: "Ta ew ki-çe lêre hebêt, ême natwanin ew şitane encam bideyin, ke dema-newê encamiyan bideyin!" Danış-tiwanî Cizîre û nawçey Botan gehwîderî em qiseyen. Nabê e-weşman lebîr biçet. Zekiye Alkan û lem diwaye Rehşan Demirel beharî temenî temenî xoyan bo NEWROZ dagîrsan:

"Merig denkê şixate bû
Be diway nîgâyewe.
Oqrey nedegirt
Xoy le pencekanî heldesû.
Temenî zincirêye muçirkey
Şarewe bû."

Carî yekem e jinî Kurd bew radê gewreye başdarî bikat le xebatî çekdarî û berengarbûnewes dujminan da. Lêre da mebest im teniya Bakurî wilat niye, belku Kurdistan giştî. Hendê le rojne-menûsan û çapemeniye biyaniye-kekan besdarbûnî afretî Kurdiyan le rîzekanî ARGK de be le % 40 le qelem dawe.... Xo eger bêtû ew afretane bijmîrîn ke be karî rîkxiraweyî nêw şarekan û le nêw rîzekanî Yekitiya Jinê Welat-parêz ên Kurdistan-YJWK, we le çiwarçêwey Eniya Rizgariya Nete-wa Kurdistan-ERNK, xerîkin û karderken, bê guman besdarbûnî niye be nîwi debêt. Nimûneyekî sade û selmîner bo em qiseyeman dêniñewê: "Le serheldane cema-weriyekey em diwayey Bakurî Kurdistanî Newrozî em-sal/1992, zorbey zorî xopîsand-e-ran birîti bûn le jinanî çawnetirs û palewan. Lewaneye zorbeşaman ew riportaj û wêne û hewalan-e-man çaw pê kewtibêle rîgây tele-fizyon û rageyandine cîhaniyekan.

Le kotayı da carêkî tir ewe dû-pal dekemewe em base zor ser-pêyi û kurt û giştî bû. Hîwadar im bitwan im le derfetekî tîrda be dûr û dirêjî lem meseleye bi-kolmewe.

HAWAR

Dilbixwîn

Li dijî xiyanetê Eniya Serxwebûnê (2)

Ji bo em rûcikê komplovanî û xiyaneta PDK-I çêtir nas bikin, divê em çend nimûneyan di bin çavan re derbas bikin.

Xelîl Sincarî (di salên 1972' an de berpirsiyarê PDK yê Zaxoyê bû), bi vî awahî xiyaneta PDK'ê şirove dike:

"Di sala 1972' an de, ez berpirsiyarê Partiya Demoqrat a Kurdistanî Iraqê bûm. Min ji Zaxoyê têkiliyan bi PDK a Tirkîye re dimeşand, piştî ku em çûn cem Seîd Elçi û hevalen wî, min û Mistefa Berzanî me bang li Derwêşê Sado kir. Mistefa Berzanî ji Derwêşê Sado re got: Here Diyarbekirê cem Musateşarê MİT'ê; ji niha û pê ve karê te, tenê ew e ku tu tevî MİT'ê bixebeitî..."

Prensibîn Mala Berzanî bi vî awahî ne. Biçin kîjan derê dîbin peyayê istîxbaratê wê derê. Ji bo ku xwe bi rejîmekê bidin qebûkirin bi hemû awahî dîbin sazgînên xiyanetê û xizmeta wê re-jîmî dikin.

Berpirsiyarekî din ê PDK- nex-west ez navê wî binivisînim- bi kote-ki xwe ji terora PDK'ê xelas kiri-ye, wiha dibêje "Şandin pey Dr. Şivan (Seîd Kîrmîzîtoprak) Dr. Şivan çû Bawernê hingê Esad Xocevî li wir bû. Çawa ku Dr. Şivan diçe, li wir ew digirin. Piştî rojekê em ezmandin (vexwendin) xwarinê. Xebera (haya) me ji bûyerê tune bû. Bi hêvî û dilxweşîya ku em, şoreşger û rewşenbîrekî mezin bibînin, em rabûn çûn.

Em li cihekî ku weke hotêlekê bû sekinandin. Hotèle-ke kavil bûyîbû. Serê sibehê dest bi axaftinê kirin û go-tin: Hûn hemû gunehkar in. Me pîrsî: Çîma? Gotin: Dr. Şivan, Seîd Elçi kuştîye...

Ji ber Dr. Şivan wek birêvebirekî şoreşger PDK- Tirkîye idare dikir, Mistefa Berzanî ji li ser bingeha têkiliya wî ya bi MİT'ê re, Seîd Elçi bire ser riya Dr. Şivan û ew kuştin. Kesê ku Seîd Elçi dida pêş ji Osman Gazî bi xwe bû... Û PDK Şivan şehîd xist.

Bi vî awahî Berzanî PDK- Tirkîye xiste bin xizmeta MİT'ê bi riya Derwêşê Sado..."

Li her car parçeyen Kurdistanî komployen PDKê bi nav û deng in. Di 1980'î de çêkirina tevgeren bi navê "stîrka sor" û "KUK"... di bin navê Kurdiyyê de li dijî tevgera serxwebûn û azadiyê nimûneyen ku tu caran nayen ji bîr kirin.

Pêwendiyen PDK bi MİT, SAVAK, (niha SAVA-ME'ye) CIA... Û istîxbaratê Sûriyê re gelekî xurt bûn, hîna ji ew têkîlî berdewam in. Kesê ku çiroka her du Seîd dan dibêje, gotina xwe wiha didomîne "Dema ez li Başûrê Kurdistanî bûm, hema hema di nava her meqere-ke pêşmergeyên Berzanî de ajanekî MİT û SAVAK'ê hebûn. Tu caran tevlî livbaziyan nedibûn. Lê di meqerê de diketin her qulê û derdiketin. Yekî İranî hebû her tiş kontrol dikir.

Ji bişî van nimûneyan, gelek nimûneyen din ji hene. Di dema pêş de ezê bi kurtî bîranîna politîkzanekî di zindanen Berzanî de biweşînim.

Li hemberî vê mekanîzma xiyanetê, mekanîzme şoreşgerî gelekî pewist e. Di xeleka bê de emê li ser wê mekanîzma şoreşgerî binivisînin.

Lars Bostrom û şerê rovî û keftar

Bavê Barzan

Me dixwest ku em sererast we-
rin cem we û vê yekê ji cenabê
we re bibêjin Lars Bostrom!
Rojnamevanê me, ji rojnameya
herî mezin a Swêdî, ji rojname-
ya rojane Dagens Nyheter'ê ye.
Nûçevanê ramyari û civakî (pol-
itisk korrespondent) ye. Wî, li
gel nivis û nirxandinê xwe yê
cihêreg, bi berzbûna (xurt-
bûn) têkoşina civakî û neteweya
Kurdan, gelekî caran, li ser me
Kurdan jî nivisiye. Hevpeyvîna
wî ya bi Sekreterê Giştî yê
PKK'ê, birêz Abdullah Öcalan
re (DN- 19 Heziran 1988) û

pişt re ji, çend nivisên wî yê
dinê, hîn nehatiye ji bîkirin. Wî
di van nivisên xwe de du tişt ki-
riye.

Yek: Ji bo raya giştî ya paşve-
rû û kevneperestan amadekirina
raporeke fireh û eşkere.

Dudo: Der bareyê tewandar-
kirina kuştina Palme'yê, li ser
rûpelên rojnameyekî Swêdî, da-
yina derfeteke xweparastinê ji
bo PKK'ê.

Benda yekemîn; mebesta (ar-
manc) wî ya herî pêsemîn bû.
Yêni vê nivisê binirxînin, wê vê
yekê baş bibînin. Lewre piştî
demeke kurt, niviseke wî ya
dinê ya li ser têkoşina Kurdan

derket û wî di vê nivisa xwe de,
hemû mebesta xwe ya gemari,
bi carekê diyar kir, gava wî li ser

Dagens Nyheter 14.10.1992

navê rojnamevanîye, hinek te-
wandariyê klasikî û bi hezaran
car dubarekirî li ser PKK'ê wer-
kir. Em naxwazin van tewanda-
riyê klasikî û bi hezaran car
dubarekirî, disa li vê derê bini-
visin:

Benda duyemîn; her çend bi
tişkûb be ji, derfetdانا xwepa-
rastina PKK'ê, li ser rûpelên wê
rojnameyê, tiştekî baş bû.

Rojnamevanê me, di rojna-
meya xwe de, li ser rûdanen vê
dawiyê ji nivisek weşand (DN-
14.10.1992) Di vê nivisa xwe
de ji, disa her eyî şâşyê bi za-
netî kiriye. Di serê nivisê de,
mîna ku dostê Kurdan be, heyf

û xweziya dilê xwe diyar dike.
Lê, nivisa xwe bi hinek gotinan
girê dide, ku mirov geleki heyri
dimine. Mirov ji xwe dipirse û
dibêje gelo ma ne ew bû, ku
gava dinê, ji bo Kurdan heyf û
xweziyê dilê xwe got? Şerê
têkoşina civakî û neteweya Kur-
dan, bi êrisen eşir û feodalên
me yêli Başûr ve girê dide û
têkoşina civakî ya neteweya
Kurdan, yekcar mîna şerê rovî û
keftaran nîşan dide! Berî ku em
van gotinê wî yê biçükkirinê
û dezinformasyonê (çewt agah-
darkirin) biguhêzin, em bi awi-
reke kurt, berê xwe bidin dîroka
têkoşinê civakî û neteweyî yê
gelên cihanê. Em ji Nîkaragu-
ayê dest pê bikin. Ma piştgirî-
kirina Reagan bi Contras re, ji
bîra kî çûye? Li Çinê di navbera
her du şerîn cihanê de, ji hêla
Amerîkayê (anku Dewletên
Yekgirti yê Amerika -DYA), di
navbera her du hêzên civakiya
çîni de, şerekî dijwar hatibû
derxistin. Heta ev yek piştî şerê
cihanê ji bêrawestan berdewam
kiribû. Hevxebatkariya serokê
malbat û feodalên Çinê Çan-
kayşek, ji hêla Amerikayê ve, li
hemberê şoreşa gundi û zeh-
metkêşen civata Çinê hate rakin.
Heta ku hêzên Mao, wan
di dawiya sala 1949 an de, ji re-
şayıya mezin maliştin (paqîj ki-
rin) û ew cûn xwe li girava Far-
moza telandin. Lê dawiyê,
hêzên şoreşer ên Mao bi ser-
ketin. Lîstik her eyî lîstik, şan-
oger (aktor, xwedîrol) her eyî
şanoger- Ha li Çinê bûye, ha
li Kurdistanê, ma ci cudayî he-
ye?

Vêca rojnamevanê me Lars
Bostrom ji van faktoran nehay-
dar, li ser me Kurdan lêkolînen
civakî û ramyari dike. Şerê bira-
kujiye ku ekola klasikî ya împre-
yalizmê ye, dişibîne şerê du e-
hemqan! Ji wê ji bêsinortir dişibîne
şerê rovî û keftaren li ser
beratan! Piştî dubarekirina wan
tewandariyê bi hezaran car ni-
mandî yêli li ser PKK'ê, dibêje
“Det forefaller inte orimligt,
och ar i sa fall helt i linje med
den gamla regeln ‘min fiendes
fiende ar min van’” Anku li gor
wê qâideya kevin dibe ku PKK
bêje dijminê dijminê min, dost
e û xwe bi Iraçê ve girê bide!
Rast e, rovî dibe ji keftar bitirse
û heta keftar têr nexwe ew nare
ser beratê. Lê dema çeqelek ji
wê de derkeve were, rovî bi
kêfxweşî xwe bi çeqel re dike
yek, heta ku keftar ji ser beratê
bazde. Her kes dizane vê yekê.
Lê divê mirov baş bizanibe ku
Kurd bi dijminen dijminê xwe
re naxebitin. Dijminê Kurdan û
hemû mirovayetiye Amerika eşir
û feodalân li hevberî têkoşina
pêşverû ya Kurdan û mirovaye-
tiye bi kar tînin!

Pirsa Kurdan di parlamentoa Swêd de

Welat, Swêd- Berî niha bi de-
meke kin, di civîna YRWK'de
komîteya li diji şer hatibû avakî-
rin. Ev komîte, di şemîya ku der-
bas bû de meşek çêkir. Meş li
Stokholmê bû û nêzîki 250 kes
beşdari vê meşê bûn. Meş li
meydana Sergelstorg'ê dest pê
kir û li devê Qonsolosxaneyâ
Tirkîyê xelas bû.

Li meydana Sergelstorg, we-
latparêzên Kurd bi sê zimanen
cuda qise kîrin û nerazibüna xwe
li hemberî vî şeri diyar kîrin. Di
qiseyên xwe de wiha gotin: Ev

şer leyistok û planen împre-
yazm û dewleta Tirk a faşist e. Di
demek wiha de ku gelê me bi
serhildanen rabûye û gav bi gav
ber bi xelasbüne ve diç, şer bi
biryara Cepha Kurdistanî ketiye
jiyanê. Cepha Kurdistanî, pêwest
bû ku bajarên Kurdistanê ji
desten dijminan rizgar bike û
şertî jiyanê ji-bo gel xwes bike.

Lê ev ji bir kîrîne û biryar girtine
ku şer bikin, ev kar karekî ne baş
e û xizmeta berjewendiya gelê
Kurd nake. Ev şer ne li hember
PKK'ê û hêza PAK ê ye. Lê li

hember gelê Kurd e. Pêwest e ev
şer biskekin. Welatparêzên Kurd,
li ber devê deriyê Qonsolosxane-
ya Tirk, dengê xwe bi hev re li
hember dagirkirîyê bilind kîrin û
planen wan ên qirêji gunchkar
kîrin.

Roja 13'ê mehê di parlamentoa
Swêd de, li ser pirsa Kur-
distan hate sekinandin. Ji Partiya
Çep Berith Eriksson û ji Partiya
Gel Ingela Martensson, rex-
neyen xwe li wezareta Swêd ya
derveyî welat girtin û daxwaz kî-
rin ku li ser pirsa Kurdan bêhtir
wan di cih de bibînin.

Weke ku tê zanîn Swêd, dê ji
niha û nêz de Serokatiya Konf-
ransa Ewrûpa ya ji bo parastîne
bikin.

GOTIN

Yaşar Kaya

Xewna min

Do bi şev Kekê Musa bû mîvanê
xewna min. Dilê wî geş bû, ronahiya
rûyê wî, mîna ava çeman zelal bû.
Digot “Lâwo! Hûn çîma ji bo min
gîyan, ez nemir im, hûn nîzanîn ku
ez neviyê Nemrûd im, ez neviyê Nemird
im. Hûn çîma digirîn. Min gelek ji
Diyarbekirê hez dikir, di vê rîwîtya
paşîn de, ez disa çûme wê derê. Hûn
nîzanîn ku Şêx Seîdê Kal, Dr. Fuad,
Bavê Tûjo û gelek mîrxas û
gernasen me, şoreş-
geren me li wê derê, li
hêviya min bûn. Ez çûm
cem wan, tevî koma wan
bûm.

keve. Hûn rind dizanîn, Diyarbekir ji
bo min mîna mîzgeftike mezin bû.
Ez hatim ser vê mîzgefta me ya
mezin. Bila dilê we xwes be, tu kêmâsi-
yên min tune ne. Ez gelek serfiraz
û bextewar im.

Jiyana min ji baş derbas bû. Ez
nemirim, min welatparêzî û ronakbirî,
hînî gelek xorten Kurd kir. Di dad-
gehîn Tirkan de serê min herdem bi-
lind bû. Ez tu caran bi paş ve neçûm,
min bi paş ve gavek bi tenê ji neavêt.

**Min gelek ji Diyarbekirê
hez dikir, di vê rîwîtya
paşîn de, ez disa çûme
wê derê. Hûn nîzanîn ku
Şêx Seîdê Kal, Dr. Fuad,
Bavê Tûjo û gelek mîrxas
û gernasen me, şoreş-
geren me li wê derê, li
hêviya min bûn. Ez çûm
cem wan, tevî koma wan
bûm.**

Tîşten ku kesî newêribû bibêje, min
di dadgehîn wan de digot. Ew doza
Kurdan ji min hîn bûn. Ber xwe bidin,
mirina min ji baş bû. Gelê Kurd, bi
çavê xwe dît, xwîna min a sor, porê
min ê spî sor kir. Kurdistanê dît, ne-
yarê min rezîl bûn. Xwîna min ji, ji
bo kulîlkîn li serê çiyayen me, ji bo

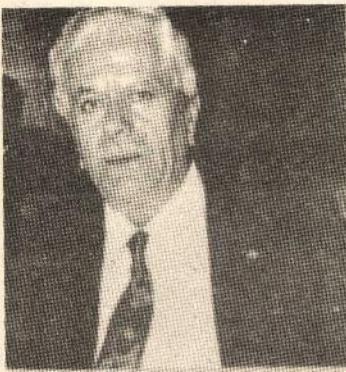
gul, sosin û beybûnan, bû ava berfê
û ruh û can da wan. Kî dizane ku bi
wê avê dê çiqas kulîlk vedin. Xem tu-
ne, min ji we re gelek xort û bûk hiş-
tin. Ew dizanibûn ku min ci dikir.
Çavê min vekirî neçûm. Ew doza
min û biratiya gelan li erdê nahêlin.

Min cihê xwe guhert. Mirin tune ji
bo min. Ez bi şev û roj li serê çiyayen
me yêni bi mij û dûmar digerim. Şe-
hîdîn Kurdistanê mîna ordiyeke
mezin têne pêşîya min, min ji bo xwe di-
kin mîvan. Mîvandariya wan gelek
xwes e. Li gundê min, li Zivingê, ge-
lek mîvan hatibûn serxweşiyê. Ez ji
gişa razî me. Eşqa welat û eşqa gelê
min, di jiyana min de tevî hev bû. Tu
caran ji hev nedîqetîyan.”

Mezin û pêşîyen me dibêjîn: Xew
nîvê mirinê ye. Gelek caran ji xew-
rast derdikevin. Min di xewna xwe
de, ji Kekê Musa re gelek gazinan
dikir, ez ji halê xwe razî nîn bûm. Min
jê re deng û behsîn dinê digot. Hi-
nek lê xwes dihatin, hinek ji, li xweşa
wî nedîçûn. Pirsa hevalan dikir, min
jê re digot...

Nêzîkî berbanga sibê bû, min
çavê xwe vekir, bi hişê xwe ve hatim
û min fêm kir ku min xewn dîtiye. Min
ji xwe re got:

Xewneke bi xêr be. Berbang zelal
bû, dengê zarakan dihat. Ez rabûm
ser xwe. Bi Kekê Musa re xewn ji
xwes in.

İsmet Sezgin ji pirsan direve

Mebûse Partiya Keda Gel (HEP) Sedat Yurtdaş li ser girtina Hasan Gülnay hînek pirsan ji bo ku Wezirê Karê Hundir İsmet Sezgin bîbersivîne amade kir. Awê ku tê zanîn li ser girtina Ali Ekber Atmaca ku di bin çav de hatibû kuştin, (her çiqas li ser rîya nexwes-xanê hatibe mirin jî) biryara girtina Hasan Gülnay jî hatibû stendin. Hasan Gülnay jî, li gorî kesen ku girtina wî ji hêla Emniyeta Stenbolê ve di 20'ê Tirmehê de dîtibûn, hatibû girtin. Lî, rayedarên Emniyeta Stenbolê girtina Hasan Gülnay qebûl nakin.

Mîna her gavê dîsa bersiva Wezirê Karê Hundir neyînî bû. İsmet Sezgin, girtina Hasan Gülnay qebûl nekir û pirsan ku ji aliyê Mebûse PKG (HEP) ê ve hatibûn pirsin jî, hemûyan mîna berhemêne xeyalî da nişandan.

Jixwe her ku ev hikûmeta koalisyonê hatiye ser kar bi van daxuyaniyêne xwe yên "navdar" deng vedaye.

Mebûsen Partiya Keda Gel (HEP) li ser bûyera Pasûrê (Qulpê) jî, hînek pirs ji bo ku Serokatiya Meclîsa Tirk bîbersivîne dan Serokatiya Meclîsê.

Pirs, der barê dijberî û dubendiyêne di nav daxuyaniyêne hikûmeta Tirk û gelê Pasûrê de hatine amadekirin. Hikûmeta Tirk mîna bûyerên Şirnex, Çelê (Çukurca) û Gumgum (Varto) vê bûyera dawî jî dîsa diavêjî stuyê PKK ê. Daxuyaniyêne rayedarên leşkerî û hikûmetê her wiha ne.

Serokatiya Meclîsa Tirk hîn pirsan mebûsen PKG'ê nebersivandiye.

Sê saliya Yeni Ülke pîroz be!

Navenda Nûçeyan- Rojnameya Yeni Ülke, 3 saliya xwe bi panel û xwarinêkê pîroz kir. Panela Yeni Ülke bi navê "Di Çapemeniye de Rojnamevaniya Yeni Ülke" pêk hat. Panel di bin rîveberiya Serokê Komleya Mafêن Mirovan a Stenbolê Ali Rıza Dizdar de û bi besdariya Yalçın Küçük, rojnamevanê Günaydin O. Saffet Arolat, Yaşar Kaya, Berpirsiyare Giştî yê 2000 e Doğru Ferit İlsever, nivîskarê rojnameya Bursa Hakimiyet Yüksel Baysal û Berpirsiyare Giştî yê Yeni Ülke Şükrû Gülmüş pêk hat.

Panel bi organîzasyoneke baş û bi besdariyeke xurt xelasbû. Pêsi panelist axaftinê xwe di 2 beşan de û bi dorê kirin. Dû re bersiva pirsan besdarvanan dan. Panel ji destpêkê heta dawî, bi sekiye û xurt bû. Berpirsiyare Giştî yê 2000 e Doğru Ferit İlsever, axaftinek li gor siyaseten xwe yên ne zelal kir. Axaftina wî ji destpêkê heta dawî wek propogandaya kovara 2000 e Doğru derbas bû. Cih bi cih jî, êrişî têkoşîna neteweyî kir û ev têkoşîn bi neteweperestî tewandar kir. Yalçın Küçük û Şükrû Gülmüş Ferit İlsever bê bersiv nehiştin. Ferit İlsever ji alî besdarvanen pañelê ve jî hate protestokirin.

Wekî din Yaşar Kaya, li ser rojnamevaniya Yeni Ülke axaftinek xweş kir û li ser kuştina rojnamevanan rawestiya. Rojnamevanê Günaydinê O. Saffet Arolat jî, li ser zor û zeh-

Panela "Di çapemeniye de rojnamevaniya Yeni Ülke" çar saetan dom kir.

metiyêne rojnamevaniyê û di çapemeniye de rista Yeni Ülke sekini. Nivîskarê Bursa Hakimiyet Yüksel Baysal, axaftinek le ser rojnamevaniyê kir. Berpirsiyare Giştî yê Yeni Ülke Şükrû Gülmüş bi axaftineke xurt, rista Yeni Ülke û girîngîya rojnamevaniyê li Kurdistanê diyar kir. Yalçın Küçük weke hercar, axaftineke bi he-nekan xemilandî kir û şertên rojnamevaniya dûrust wiha diyar kir: "Divê tu kes, ji wek PKK'van xuyakirinê netirse, dê incax wê demê dikaribe peywira (wezifa) xwe pêk bîne."

Li dawiya panelê, polîs nûçevanê Yeni Ülke Kenan Men-dekli girt û rojekê di bin çav

de hiştin û dest danîn ser fi-lîmîn wî.

XWARINA YENİ ÜLKE

Xwarina ku Yeni Ülke ji bo pîrozkirina 3 saliya xwe da, bi besdariya xebatkarêne Yeni Ülke, gelek welatparêz û şoreş-gerên Kurd û Tirk, bi awayekî germ derbasbû. Xwarin bi çend stranê Bilgesu Erenus û helbesten ku ji alî besdarvanan ve hate xwendin xelas bû.

Li aliyê din Yeni Ülke hejmareke taybeti, li ser 3 saliya xwe derixist. Di vê hejmara taybeti de, li ser panel û xwarinê tê rawestandin û Yeni Ülke tevi xebatkarêne xwe tê naskirin. Nûnêre Yeni Ülke yê Almanya Abdulkadir Konuk, bi Sekre-

terê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan re, li ser çand û huner hevpeyvîne kiriye. Di nav rûpelên vê hejmara taybeti de, dîtinê gelek kesan, der barê Yeni Ülke de hatiye weşandin.

Hejmara Yeni Ülke yê dawî jî, hate berhevkin. Ev jî nişan dide ku ev rojname çawa striyê di çavên dijminan de ye.

KOMKIRINA MEDYA GÜNEŞİ

Rojnamêya Medya Güneşî, ji ber nivîseke xwe hate berhevkin. Berpirsiyariya Medya Güneşî li ser vê berhevkinê daxuyaniyek ji çapemeniye re bi rê kir. Di vê daxuyaniyê de, berhevkinê Medya Güneşî tê protesto kirin.

Hilbijartina PEN'a Kurd

Navenda Nûçeyan- Di 17'ê Cotmehê dc, kongreya PEN'a

a Kurd ya sêyemin li Kôlnê bi besdariya nivîskar û hozanen Kurd yên ku bi pirranî li Ewrûpa dijin çêbû. Di dawiya kongrê de ji bo tesbitkirina rîvebir û berpirsiyaren PEN'ê hilbijartinek çêbû. Di encamê de ji bo hilgirtina van peywiran (wezîfeyan) ev endam hatin hilbijartin.

Hüseyin Erdem (Nivîskar) bû serokê PEN'ê, Şengül Şenol (Nivîskar- Rojnamevan) bû sekretêr û alîkarê serok. Gundî (Hozan) bû hejmarvan. Hüseyin Kartal (Nivîskar), ji Başûrê Kurdistanê Hozan Gundî û ji Bakurê Kurdistanê ji zimanjan Feqe Hüseyin Sagnîc bûn endamên diwanê.

Berî kongreyê vekin bi serokatiya Hüseyin Erdem û temamê endaman ji bo biranîna nivîskarêne ku heta iro hatine kuştin û Musa Anter re rîzgirtin.

PEN a Kurd di qada navnete-

weyi de saziya Kurdan ya yeke-min e ku tê naskirin. Di komîteyên cur be cur de ji rolên aktif distine.

Heta niha di nav 150 çalaki yên navneteweyî de cih girtiye. Û di her fersendeyê de piştgiriya nivîskar û hozanen girti ku li wan eziyet bûne kiriye. Bi taybeti jî yên ku li Tirkîyê ne.

Wekî din ji endamê PEN'ê Selim Çürükkaya, ji bo ku Celal Teabanî û Mesut Berzanî endametîya wan bê xerakirin û ji PEN'ê bênen avêtin, pêşniyariyek pêşkêşî endam û besdarvan kir.

PEN a Kurd wê di sala 1994 an de ji temamê rîexistinê PEN'ê dînyâyê re xweymalîti bîke. Ji bo vê jî, ji aliyê finansê ve hin pêdiviyêne wê hene. Tevî hev digihiye milyonek û nîv markê ev finans. Belediya Kôlnê û weqfa Heinrich Böll bi qasî 500 hezar marki dixwazin alikîriyê bikin.

Serokê PEN'ê Hüseyin Erdem

Serokê PEN'â Kurd Hüseyin Erdem

(Rojnamevan, Nivîskar), Serhat Bucak (Ebuqat, Rojnamevan), A.Kadir Konuk (Rojnamevan, Nivîskar), Burhan Shani (Nivîskar), Hussen Habet (Rojnamevan, Nivîskar), Zerdeş Heço (Nivîskar), Hüseyin Kartal (Nivîskar), Eminc Erdem (Şanoger), Hüseyin Erdem (Nivîskar), Yayla Bucak (Nivîskar), Feqî Hüseyin Sagnîc (Zimanjan).

Cend gotin li ser Apê Musa

Gelo çend rewşenbîrên mîna Apê Musa nas û navdar li nav Kurdistanê û Tirkîyê hene? Kî dikare di 50 salên dawî de lingên xwe li yên Apê Musa bixe, xwe bi Apê Musa re muqayese bike û bibêje: Ez jî Musa me?

Mîrhem Egît

Di ser şehîdbûna Apê Musa re çend hefta derbas dibin.

Name, faks û telefonên serx-weişiyê ji rojnameya Gündemê re, Welat û Ülke re bê rawestan dixebitin.

Gelé Kurd hûr û gir, jin û mér, li hundir û li derive, li Kurdistanê û li metropalan, lanetê li dewleta Tirk dîbarîne û çendî dîdarê Apê Musa ye em ji çape-meniya Kurd û Tirk dixwînin, dîkîzin û dibînin.

Li gundê Zivingê gora Apê Musa bûye ziyaretgah. Karwanek tê yek diçe, li ser riya Zivingê mîna gérîkê xelk diçe û tê.

Apê Musa li Zivingê Kurdistan nasîbû, çavêن xwe li vê nuqteya welatê xwe vekiribûn û niha cardin vegeziya ser ax û avên bav û kalêن xwe, cihê ji dayikçebûna xwe. Ziving, bi Apê Musa nemir dibe, Kurdistan bi egidê xwe serbilind e û çavêن şchîdîn me li riya wî ne...

Mirovén Apê Musa ji nêzîk ve dinasin, bi dirêjiya dehsal û bîstsalan pê re bûne xwedî tékilî, di rojname û kovarêne me de behsa bîranînê xwe dikin û her yek li ser nivîskarî, mîrxasî, we-lathezi, dilovanî û centilmeniya Apê Musa, tiştîn bi kêt dibêjin.

Ev bê destpêk e. Dawî dûr e û dê bi salan ne qede. Lehiya ni-visandin û gotinan li ser Apê Musa nû dikeve ré.

Ma kî li Kurdistanê û li Tirkîyê Apê Musa nas nake?

Gelo çend rewşenbîrên mîna Apê Musa nas û navdar di nav Kurd û Tirkan de hene?

Kî dikare di 50 salên dawî de lingên xwe li yên Apê Musa bixe, xwe bi Apê Musa re muqayese bike û bibêje: Ez jî Musa me?

Apê Musa ji mirovén nadir bû, bi gotinîn hevaleki, Sokrate-seki hemdem û serdemâ me bû. Mirovén mîna Apê Musa serê sed salî, çend sed salan carekê têne dînyayê.

Cihê Apê Musa rehet nayê dagirtin. Şûna wî dê bi salan xu-ya be û xwendevanê Welat, Ül-ke û Gündemê dê bi axîn û hes-ret behsa nivîskariya Apê Musa û şervanê stûna Tîr'ê ji hev re bîkin û wê bêjin:

Xwezi Apê Musa çend salên din li heyatê bimaya, sedhezar lanet û tif li dewletê be, ma çawa desten we li Apê Musa geri-

le-Fîrat, Deng, Yeni Akiş û Do-ğu, hin wî ji salên surgûna Çe-neqelê, hin ji dema DDKO û zîndanibûyîna 1970 i û bêje he-ma giş Kurd ji, wî ji salên paş 1987 an û vir ve dinasin.

Hevalti û dostayetiya Apê Musa bi çend cil û nîşen başqe başqe re hebû. Ji zaroktiya xwe û vir de Kurdistan û Tirkîye giş li hev xistibû. Kevin û nû, pîr û xort, klasik û modern, gunditî û bajartî tev bi hev re hildigirtin. Ji vê kombînasyon û xermana doh û iro, coxrafik, cenerasyonî û çendmîletî şexsiyeteke pirrali; hem gundî hem bajarı, hem rîh-sipî û hem xort, hem kûr û hem basit, hem militan û hem aram, hem mîrxas û hem mirovhez, hem Kurd û hem enternasyonalist û hem Asyayî û hem ji Ewrû-payî hatibû pê.

Belê, Apê Musa şexsiyeteke pirrali bû. Ew tecrûbeyek dewle-mend, xezneke şarezayî û xis-leten baş bû. Ew çiyayekî bilind, aveke xurt û deşteke şin bû. Ew ava mirovén ti, xwarina mirovén birçi, rîbereki gel û şervanekî ri-ya azadî û serxwebûnê bû.

Tiştîn em dibêjin kêm in û ne zêde ne.

Apê Musa serê xwe di riya rîzgarkirin û serxwebûna Kurdistanê de danî, heta nefesa dawî ji bo gel û we-latê xwe, ji bo rakirin û berzkirina ya rast û insanî bi dil û can, û bi comerdî xebat kir.

Çend salên nav 1975 an û 1985 an bêne cihêkirin, Apê Musa temâmî emrê xwe xiste xizmeta şiyarkirin û ronîdarkirina gelé Kurd û Tirk û xwe mîna mûm û çirayekî ji bo mirovayetîye şewitand.

Apê Musa ber bi salên dawî de xwe careke din bi nû vekir, kete rîzân ewil û refen welat-

parêzi û şoreşê girt û nema ber-da. Nivisi, bi dev digot, dikete meş û grevan, şev û sahiyan.

Carna mehê çend caran di şevê HEP'ê de xuya dibû, di nav Amed û Stenbolê de ji Enqere heta bi Edînê, ji Mîrsinê heta bi Kirşîhîre salê çend caran diçû û dihat. Mirov carna ew di kam-panyayê hilbijartîne de, li ba-jarîn Kurdistanê, carna di xwepêşandan û grevê metropo-lan de û pirr caran ji di kokteyl û sahiyên Gündemê, Enstituyê û Mezra Botan de dikarîbû wî bi-bine. Ew diqêriya, dibeşî û moral belav dikir.

Daxwazên roportajxwazan, roportajxwazên kovarîn cûr be cûr, Kurd û Tirk, xerîb û Ewrûpî bê bersiv ne dihiştin, carna bi sa-etal di telefonan de yan ji li ma-la xwe bersiva pirsîn siyasi, kul-turî, civaki û diplomatiyi didan...

Di 74 saliya xwe de bû aktor, bû aqilmend û pîrê filmê Mem û Zînê, di nav damezrîneren HEP'ê de, Enstituyê û avahiyê din yê cihê de cihê xwe girt..

Xwarin çedîkir, cil û firax di-şüştin, giş kar û xizmeten xwe bi xwe dikirin. Ji zarakan re stran û kilam digotin. Zehf hez ji strana lê "Amedê Amedê" dikir.

Jiyana wî tije û miş, dagirtî û bi ber bû.

Gava jê dihate pirsîn çîma ewqasî xwe diwestîne, wiha ber-siv dida: "Ez dixwazim emrê xwe diréjtir bikim. Heger 5 sal emrê min mabin ez bikim 10, deh mabin ez bikim 20. Ev ji bi zêdekirina xebatê û bi nivîsan-dinê dikare bê cih. Heta ji min tê ez kîmtir xew dikim, ez divê ji zemanê xewê bibirîm û bidim zemanê xebatê."

Mala dewletê ne nava be, ne hiştin ez di zemanê xwe de bini-

vîsinim û tiştî min dixwest ji gelê xwe re bihêlim. Serê demekê dest datanîn ser nivîsan-dinê min, ez digitirm û xwêdan û taba min talan dikirin.

Iro dinya hâtiye guhertin. Law û keçen min şiyar bûne, gerilayen me hene, em ne bê piş in. Em bûne xwedî otorite û se-rokayetiyeke xurt. Em rojnameyen rojane û kovarêne hefteyî û mehane derdixin. Ma ka ji vê xweşîr, ez ji çavên xwe bawer nakim.

Ez dixwazim heyfa salên bu-huri hilînim. Ji ber wilo ez çiqasî bixebitim, çendî binivîsim kêm e û ne zêde ye. Tiştîk bi min nayê. Bila dilê we rehet be. Pey-mana min bi Ezraîl re heye. He-ta Kurdistan çenebe ez rihê xwe teslim nakim. Hevalen min Fâ-yiq û yên mîna wî nedîtin. Belê ez dixwazim serxwebûna welatê xwe bibînim. Ev ji, ji me hemû-yan xizmet û xebatê dixwaze."

Heyf e ku berî welat azad û rizgar bibe Apê Musa serê xwe danî. Heyf e ku ji nav me çend salen zûtir çû, emrê xwe temam nekir.

Belê çûyîna wî ji nav me li gorî xwestin û daxwaza wi hate cih. Ew bû şchîdê Kurdistanê. Ew niha mîvanê Şêx Seîd, Bavê Tâjo, Dr. Kemal Fuad, Maz-lum, Egît, Zekiye, Wedat, Hafiz û Huseyîn Denîz e.

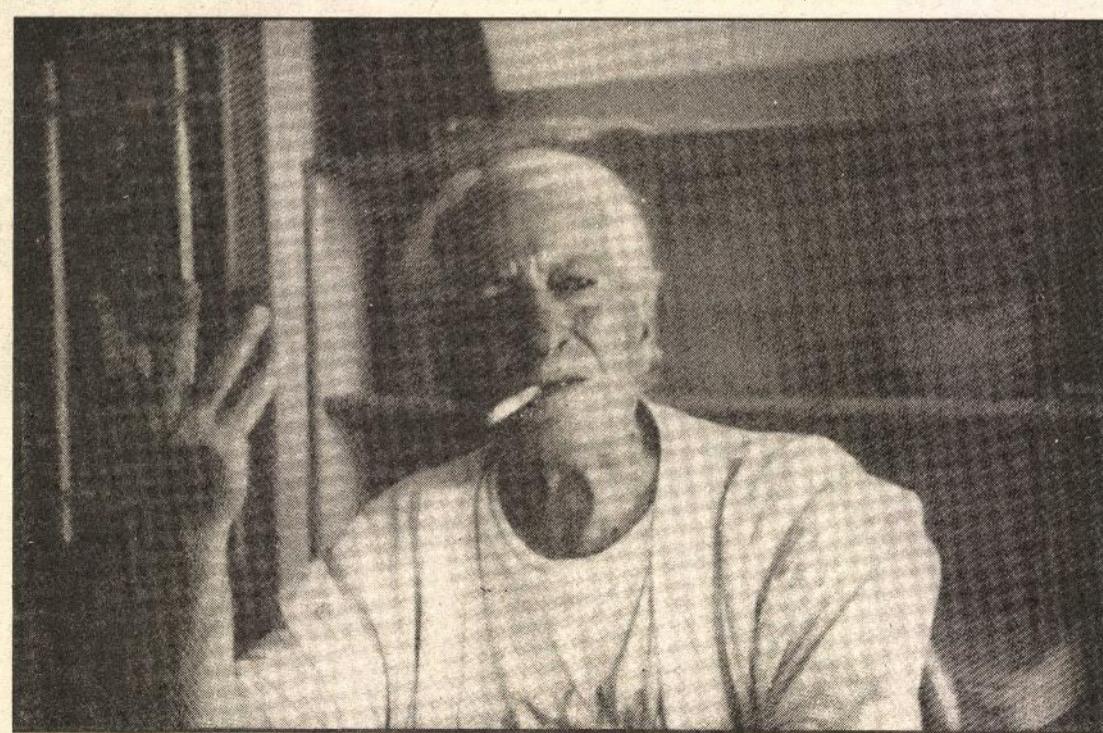
Apê Musa geleki bi hurmet û rezdarî behsa şehîdan dikir. Kêm kesan bi qaşî wî payebilindi û rû-metgiraniya şehadeti dinasi. Qe-dir û qiyemetkî mezin dida şehîdan, zarok û mirovén wan. Hêstir diketin çavên wî gava behsa lawê Dr. Kemal Fuad dikir, gava gotin dihate ser şehîdan re soz didan.

Ji bo Huseyîn Denîz wiha gotibû: "Huseyîn lawo ez xalê te me, ez dê ji iro pê de li şûna te ji binivîsinim."

Em ji dibêjin sonda asê dix-win "Apê Musa rehet be. Em ji sozên te ji bo şehîdan didan du car dikin û dibêjin: Em dê qele-me te li erdê nahêlin. Em dê ala te hildabû hê ji bilindir bikin û ji bo vê em dê xwe ji tu fedekarîye nedîn paş. Em li ku bin, em bi ku de herin û zeman şev yan ji roj be, demsal ci dibe şert çawa bin bila bibin, em dê li baweriyen te, hezjekirina te ya welat, mirovhez û dilovaniya te xwedî derkevin û mî dê ji bo tu û giş şehîden me di gorê de rehet bin ci em karîbin emê bikin.

Em biraziyen te, xwarzî û xizmîn te, em giş kur û keçen te em dê heyfa te li erdê nahêlin û em dê tu carî ethahiyê nedîn xe-batê.

Şehîden me nemir in, Apê Musa nemir e.

Apê Musa serê xwe di riya rîzgarkirin û serxwebûna Kurdistanê de danî, heta nefesa dawî ji bo gel û we-latê xwe, ji bo rakirin û berzkirina ya rast û insanî bi dil û can, û bi comerdî xebat kir.

Necat

Em hewçend ji jiyanê hez dikan
ku dikarin ji bo wê, canê xwe
bidin.

Kemal Pir

Nivîskarê rojnameya Özgür Gündem Haluk Gerger*

'Bijî Dewleta Kurd'

Eman bila dozger (sawci) xelet fêm nekin; ez qala Dewleta Federatif a Kurd dikim. Li gor ku em ji çapemenî, peywirdarên leşkerî û berpirsiyarên dewletê hin dibin, ev dewlet dostê KT (TC) ê yekemin û herî mezin e.

Ordiya vê dewleta Federe, hemwelatiyê xwe, ji ber ku li hember KT şer dimeşinin, li serê çiyan dikujê û li hember wan şerki giştî li dar dixe. Li gor ku xuya büye ji dewleta Türk alikarı ji distîne; bi hindikayî serokê ordiya Türk û hin berpirsiyarên dewletê, ji bo alikariya leşkerî amedekariyê xwe pêşkêş dikan. Di vî şerî ku ji bo berjewendiyen KT ê li dar ketiye de, balefirîn ordiya Türk ji érişan pêk tinîn.

Elbet ıspata dostaniya vê dewletê û dewleta Türk ne tenê ev e. Hin bûyeren din ji hene. Dewleta Türk van herdû serokên avakarê vê dewletê, Berzanî û Telabanî, ne li cihê beredayî bi pasa porta sor xelat dike ku ev pasa porta sor ji bili personelên bilind û bijarte, ji tu kesî re nayê dayîn.

Bi rastî ji, ev dewlet, dostê KT yê herî mezin û belki ji, yê yekemin e.

Bala xwe bidinê; di dema ku hemû dinya bi "neyarêñ Türk ên sondxwari" ve dagirtî ye û tevi ku hemû kafir û kufar li dijî me di tevgerê de nc, seravakarê Dewleta Kurd a Federe Berzanî, di televizyonêñ biyanî de, ji dijînî hundirin re inad, dibêje "Biji Tirkîye!" Yen din Telabanî

ji dixwazê bikeve bin hîmaya Türkîye û di bin baskê wê de jiyanâ xwe bidomîne.

Jimekirî ji ku dosten me, Komarêñ Türk û Pakistan e. Gelo ew, Qibrisa Başûr dinasin û di vê doza mili de desteka xwe didin me?

Ka li ku!

Dev ji Pakistan û Bangladeş berdin, hê çendê hanê, di civîna wezirîn perwerdekariyê ya ku li Qirgizistanê çebû de, birayêñ me yêñ Qazak li hember imzaveti na wezirê Qibrisa Bakur (KKTC) derketin û nehiştin ku ev wezir li ser navê Qibrisa Bakur imze bavêje danezana encamê (sonuç deklerasyonu).

Li gor wan ev wezir incax dikare li ser navê civaka Türk a Qibrisa Bakur imze bavêje danezanê. Ji xwe teví Azerbaycanê ji tü komarêñ Türk Qibrisa Bakur nenasine. Li gor ku xuya dibe niyeta wan ji tune.

Ez wek pisporê têkiliyê navneteweyî idia dikim ku, li dinayê yek dewleta ku Qibrisa Bakur binase hebe, ew ji dewleta Kurd e. Gelo ji vê mezintir dostanî dibe?

Tenê ev?

Yê girîng, ev dewlet, dosta mutefik û dosta me yêñ herî pêş, welatêñ Rojava û Amerika ye ji. Te di, dibêjin "Tişte ku ji bo General Motors baş be, ji bo Amerika ji baş e."

Li gor vê, tişte ji bo Amerika û Rojava baş be, ji bo KT ji baş e. Hem tê gotin ku "Dostê

dostê min dostê min e ji."

Hem ev kes, dijminê me Sêdam in ji!

De ji vî çêtir?

Wekî din, di pêşerojê de, fêdeyên vê dewletê ji hene.

Mafîn Tirkmenen İraqê, incax di vê dewleta Federe de bêne parastin.

Parstandina petrola Mûsil û Kerkükê ji, serbarê ser e.

Yanî, di bêçarî û têkçûneke mezin de ji di têkoşîneke li hember dijminatiya dûgelen dinyayê de, ev dewlet wek Xocë Xizir gîhîst hawara KT.

De were di rabûn û razanê de, ji vê dewletê re dua neke û nebê "Biji dewleta Kurd"

Tişte ku ez fêm nakim, KT di vê dinya nankor de hemin ji xwe re dosta dîtiye çîma li hember Dewleta Kurd e. Kurd, ji xayînê xwe re, dibêjin "cahş." Cahş di Kurdi de navê têjîkê kerê ye ji.

Ax ceşenê Kurd ax, binerîn, hûn çiqas bi daxwaz bin KT ji bo siwarbûna pişta wi ji hezar naziyan dike.

Di dawiyê de, pişti ku hineki din ji bar li pişta we kirin, wê benê we bikşinîn

Ax xiyanet ax! Ax ceşitî ax!

* Roja 20'ê Cotmehê di rojnameya Özgür Gündemê de ev nivîsa rewşenbirê Türk Haluk Gerger, hate weşandin. Nivîskar bi zimanekî mîzahî rewşa xayîn û ceşenê Kurd anîye ziman. Ji bo xwendevanen me yêñ ku bi Tirkî nîzân em Kurdiya wê pêşkêş dikan.

TİR

Musa Anter

Kurdino merdino, dijmin Musa Anter kuşt

Mezinê nivîskaran Musa Anter, tim digot: Heke dijmin ez kuştım, Tira min ji xwe re bikin Rîm. Gelî hevalan, xwişk û biran, hemû xelkên Kurdistanê, ne şehîdê me Musa Anter û ne ji şehîdên me yêñ din ji, ji bîra nabin. Ên ku li ser rîka serxwebûna Kurdistanê dikevin her şehîd in. Her şehîdek dikeve, bi hezaran dikevin şûna wî (wê) şehîdî (ê). Kuştina Musa Anter ji wisa ye.

Bi kuştina wî, kanya zanînê li Kurdistanê vebû.

Qelemân zana û nivîskaran, bûn tîr, rim û xencer... Bûn rî û ronahî. Li ser Kurdistanê, zanîn û ronahî nayêñ veşartin. Qelemân nivîskaran nayêñ şikandin. Maf û heq winda nabin. Cirm û cînayet ji kesî re n a m i n . Xwedê mezin e, gelekî ji hikûmetan mezintir e. Şehîd namirin.

Gerîla her der girtiye

Agirê sar, ji darê rîzî tê. Pişteşan, ji destê sist tê. Bindestî, ji serekê qels tê. Dema şoreşa miletikî bi ser nekeve sebebê wê, civata pevçûyi ye.

Nezanî û hejarî paşî tê.. Gelî Kurdañ! Bes e, ji xewê rabin. Dereng e, kes nema ji bili me, her kes giha armanc û doza xwe. Ji bin barê dijmin derkevin. Sileha dijmin, ji milê xwe deynin. Em mirov in, ne heywan û qefker in.. Dijmin ji xwe re bi me dikeñe. Me bi çend quruş pere dixapîne. Guhê xwe bidin ser hêza xwe ya niştimanî. Dijmin bi gef û gîzafa me ditirsîne. Zilm û zor ji kesî re namîne. Kurdiño, Şîrino, metîrsin, va ye gerîla her der girtiye. Rêya revê li dijmin biriye. Roja nû pirr nêzik e. Hil û çare nîn e, ji bili em heqê xwe bistînîn. Heger hikûmeta Tirk, bixwaze em bibin cîran û dost, divê ji welatê me derkeve, hîngê emê bibin cîran û dost.. Heke van neke, wê ew berî me xerab bibe. Ji îro pê ve em qebûl nakin dagirker û diz di welatê me kevin.

M. Dewrena ji başûrê Kurdistanê ye. Demeke dirêj di nav PDK'ê de cih girtiye.

Ji xwendevanen re

Navnîşana me guherî. Ji vir û pê ve navnîşana me ya nû ev e: Başmusahip Sok. Talas Han.

No:16 Kat:4 Cağaloğlu / İstanbul

Em li vê navnîşana nû, li benda name, nivîs û berhemên we ne.

Welat

Cepha xiyanetê derizî

Serê ku Cepha Kurdistanî û ordiya Tirk li diji PKK'ê û terefdarên wê dimeşinin, gihîste 3 heftcyan. Di dawiya 3 heftcyan de tevî hemû ेrişen pêşmergeyên PDK, YNK û ordiya Tirk, gerilayen PKK'ê li ber xwe dan û derbêne mezin li wan xistin.

Weke ku tê zanîn, di destpêka Cotmehê de pêşî hêzên PDK'ê ेriş birin ser alîgirên PKK'ê, dûrê hêzên YNK'ê tevî yên PDK'ê bûn û ेrişî ser kampê PKK'ê kirin. Ordîya Tirk, pêşî bi balefirân destek dan hêzên PDK'ê û YNK'ê, paşê bi hêzên xwe yên piyadeyi ket nav başûrê Kurdistanê bi pêşmergeyên Cepha Kurdistanî re, li diji PKK'ê ser kir.

Ev şer di demeke kurt de gihiştê gelek deverên başûrê

Kurdistanê. Lî êdi zehf li herêmên Haftanîn û Harkurk, deverên Batufa, Kela Şabaniye, Kanîmasi, Bersive, Banîk, Buslê, Derkar ser ges dibe. Şer ne tenê li wan deran, car caran li navenda bajarên wek Zaxo û Hewlerê ji silah diteqin an ji alîgirên PKK'ê li diji Cepha Kurdistanî dimeşin.

Di rojêne pêşî de, hemû televizyon û rojnameyên burjûwa, digotin PKK li ber qedandinê ye.

Lî niha, ji meccburî ew ji êdi hin rastiyan itiraf dikan û dibejin PKK li ber xwe dide.

Li gor nûçeyen heta niha gihiştine me, bi sedan pêşmerge hatin kuştin û birîndar bûne. Li alîyê din her roj bi sedan pêşmege dev ji Cepha Kurdistanî berdidin. Ji ber ku naxwazin li diji PDK'ê

ser bikin. Ji wan pêşmergeyên ku nexwestin li hember PKK'ê ser bikin, 27 heb ji alîyê Cepha Kurdistanî ve hatin gulebarankirin. Ji ordîya Tirk ji her roj hejmarek leşker tênc kuştin. Roja 18'ê Cotmehê li tenîsta çemê Hezîl, li qûntara ciyayê Cûdi, nezikî sed komandoyen Tirk ketin kemîna gerilayen PKK'ê û hatin kuştin. Balefirek Tirk ji, ji alîyê gerilayen ve hate xistin.

Bî mayinênu ku PDK raxistinc ji, hejmareke mezin leşkeren Tirk hatin kuştin.

ALÎGIRÊN PDK'Ê TÊN GIRTIN

Li geleç bajarên başûrê Kurdistanê, alîgirên PKK'ê ji alîyê Cepha Kurdistanî ve tên girtin.

Li gerilayen ku ji alîyê PDK û YNK'ê ve tên girtin ji işkence té kirin.

DU GERİLAYÊN BİRÎNDAR

Hefteya çuyî du gerilayen jîn ên birîndar ji alîyê hêzên Cepha Kurdistanî ve hatin girtin û ew birin Nexweşxana Azadiyê. Li nexweşxanê, gerilayen PKK'ê nexwestin tedawî bibin û gotin: Em naxwazin dixtorêن xayînan me tedawî bikin; em bimirin, ji saxbûna bi destê xayînan çêtir. Bi ji PDK bîji Serok Apo!

AMBARGOYA KURDÊN SURIYÊ

Kurdên başûrê rojavaya Kurdistanê (Suriyê) ji li hember xiyaneta PDK û YNK'ê bê deng neman û ji 22'ê Cotmehê ve ambargo danîn ser lazimiyen ku ji pêşmergeyên Cepha Kurdistanî re diçûn. Pişti ku PDK'ê, ambargo danibû ser sinorê bakur û başûrê Kurdistanê pêşmergeyan lazimiyen xwe ji Kurdistanâ Sûriyâ distandin. Niha ji wir, êdi tiştek ji wan re naçe û tengasiya wan zedetir dibe.

GOTİNÊN BERZANÎ

Weke tê zanîn Berzanî di televizyonê de li diji PDK'ê gotinêne xweş anîbû ziman û gotibû "Bimre PDK, bîji Tîrkiye." Li hember van gotinê Berzanî li çar alîyên Kurdistanê gelê Kurd reaksiyon (tepkî) nîşan dan.

Kurdên Başûr ji, êdi naxwazin di bin serokatiya kesen wek Berzanî de bimeşin.

GOTİNÊN ABDULLAH ÖCALAN Serokê Partiya Karkerên Kur-

werî û bêtirs.

Bi guherin û pakbûna şexsiyatan, civak ji vediguhere.

Têkoşîna PDK'ê di van deh salên dawî de bi sed hezaran şexsiyet guhertine, pak kirine û civaka Kurd ji di bin tesîra van şexsiyeten nû û pak de guheriye, rengekî cihê standiye.

Roj bi roj şoreşger û rewşenbirîn civakîn din ji van taybetiyen PDK'ê dibînin û xwe ber bi pakiyê ve diguherînîn.

Cihêrengiya PDK'ê ji wan rêxistinê din, ji ber afirandina vê kesayetiya nû tê. Ji ber vê yekê afirandina şexsiyeten nû û civakeke nû bi giranbuhaîya dewletekî ye.

Dema civak bi van şexsiyeten nû xemili, hingê mirov dikare dewletekî bi navê gel ava bike. İro PDK nêzikî vê dewleta gel bûyê.

Lê "Dewleta" Cepha Kurdistanî, ne bi destê gel hatiye avakirin ne ji bi keri gel tê. Ji ber ku ew, dewleta xayîn û welatfiroşan e.

distan Öcalan rewşa başûrê Kurdistanâ û ditinê xwe yên li ser yekitiyê wiha anîn ziman: "Ev şer ne şer di navbera Kurdan de ye. Ev şer şer di navbera Kurdên serxwebûnxwaz û xayînan de ye.

Ji berê ve, ev hêzên xayîn, êris dîbin ser mirov û rêxistinêne weletparêz. Sûcê wan xayînan pîr mezîn e. Ew cerdevanen ku bi salan bela serê gelê me ne ji tev zilamên wan in. Demekê ev cerdevan ji bo wan şer dikirin, niha ji bo dewleta Tirk şer dikin."

PASAPORTA SOR

Öcalan der heqê xiyaneta Berzanî de gotinê xwe wiha dom dike: "Hevkarîtiya Berzanî ev 40-50 sal e heye. Çima heta iro diewleta Tirk pasaporta sor nedîdayê, iro didê. Divê li ser vê pîrsê bê rawestin.

Weke ku tê zanîn ev şerê wan ê qirêji ji serî heta binî bi destê Serleşkeriya Tîrkiye hatiye plankirin. Serleşkeriya Tirk, ji bo pêkanîna vî planî ji, ji xwe re hevkarîn Başûr bijart.

Öcalan li ser armanca vî şerî ji wiha dibejê: "Amerîka, dixwaze Rojhilata Navîn bixe bin kontrola xwe. Ji bo vê armancê ji ev serokên xayîn anîne ser kar. Ev êris qirêji, di şexsê PDK'ê de li hember gelên Rojhilata Navîn hatingin kirin.

Berxwadana PDK'ê ji, berxwadana parastina hêjahiyen van gelên Rojhilata Navîn c.

Di vî şerî de, gelek tiş net û zelal bûn. Ji berê ve em di zanîna van listikên imperialist û xayînan de bûn. Şerê ku demekê li hember Sedam meşandin iro ji li hember me dixwazin bimeşin. Li hember vê emê ji têkoşîna gelê xwe ya şoreşgerî bimeşin.

Rewşa me û Sedam ne yek c. Em berjewendiyen gelên bindest temsîl diken. Mirovahîya pêşverû bi me re ye. Gelê me li tenîsta me ye. Gelê me giş, li hember vî "Şerê Topyckûn" li dora PDK'ê yekitiyê dadimezirine.

Wekî din cephên me li devêrîn din ji hene. Cepha me li Muşc heye, li Melazgirê heye, li Xerzan, Dêrsim û li Serhedê heye.

Li wan deran em yek gavek tenê bi paş ve neçûne.

Balefira KT hate xwar

Balefirek ordiya (TC'ê) KT'ê li başûrê Kurdistanê, di êrisa bi ser gerilayen de bi gulleyen gerîla birîndar bû û di dagerê de, li nezikî Müşê daket erdê, pilot tevî balefira xwe parce bû.

Rojnameyên Tirk daxistina balefirê, kirin sûcê civakan. Li gorî wan balefir li koma civikan diqelibe û dikeve. Em bawer dikin ku, dê civik ji bi vê nûçeyâ rojnameyên Tirk gelek bikenin.

Girîng e her pêşmerge ji xwe bipirse: "Em vî şerî ji bo ci dikan û li diji kî ne?"

Cihêrengiya PDK'ê ji ci tê?

İro tu ferq di navbera pêşmergeyên Cepha Kurdistanî û cerdevanen bakurê Kurdistanê de nema ye. Pêşmergeyên ku di bin serokatiya eşîren wek Berzanî û Telabanî de iro li diji gerilayen PDK'ê şer dikan, rastiya hemû tesbîten ku serokatiya PDK'ê ji bo van eşîran dianîn ziman, teyîd dikan. Ji roja ku ava bûye ta iro, serokatiya PDK'ê bi dengekî bilind digot ku ev serokatiyên başûrê Kurdistanê eşîrin, bi MIT'ê re di têkiliyê de ne, xayîn in, welatifiroş in û hwd.

Ev tesbîten PDK'ê iro bûne rastî û êdi nayîn îñkar kirin. Hêzên PDK û YNK'ê bi xwe ne bawer in. xwesipêr in; hetta parlamento ya xwe "dewleta" xwe ji ne bi destê xwe, bi destê imperializmê dane avakirin. Ji ber vê yekê, tu qiymeta vê "Dewleta Federe" tune. Çunki sibê ji ku imperialist bixwazin, dikarin

vê "dewletê" ji holê rakin. Serokê PDK'ê Öcalan di axaftineke xwe de li ser avakirina dewletê wiha dibêjê: "Her çiqas me heta niha dewletek ava nekiriye ji, me pêşveçûnên wişa girîng pêk anîne û nîrx û hêjahiye welê mezin afirandine, ev pêşveçûn û hêjahi bi qasî dewletekî, giranbuha ne."

Dema em, awayê têkoşîna PDK'ê û pêşveçûnên ku li Kurdistanê û li welatên din, bi tesîra vê têkoşînê di van deh salên dawî de pêk hatine, tînîn ber çavên xwe rastiya van gotinan baş tê famkirin.

Di van deh salên dawî de, berî her tişti kesayetiya (şexsiyeta) Kurd a ketandî, xwesipêr û asimilebûyi cihê xwe daye kesayetiyeke nû. Ew kesayetiya tirsonek, li xwe ne ewle, rie bawer û giyanko le bi temamî veguheriye, kesayetiyeke hêja, azadîxwaz, welatparêz bi bir û ba-

Gerîla dozê tim didomîne

Navenda Nûçeyan- Têkoşîna ku iro gerîlayê PKK'ê pêk tînin, hemû hêvî û xeyalên kedxwaran di pêşira wan de dihêle. Ji ber ku ev têkoşîn nizane sekin ci ye û her tim bilind û berz dibe. Her roj cihê livbaziyan xwe fireh dike. Ji ber vê yekê nava dilê sermayedar û serdestan diqetîne. Ên hêvî dikirin ku bi hevalbendiya Berzanî û Telabanî wê derbeke mezin li PKK'ê bixin û qet nebe demeke kurt wê PKK çalakiyên xwe yên Kurdistanâ Bakur biskinîne, iro ji berê jî bêhtir ketine nav xof û tirsê û nizanîn wê ci bikin.

Ji ber ku PKK, hem bi berxwedaneke bêhempa li Kurdistanâ Başûr cewab da PDK-(KDP) û ordiya Tirk hem ji têkoşîna xwa ya Bakur ji berê jî xurttir kir.

Ev bûyeren jêr wê rastiyê baş diyar dikin.

16 Cotmeh 1992- Li navça Çelê (Çukurca) gerîla êrişî ser qerekola Kayalik kir. 5 leşker birîndar kirin.

17 Cotmeh 1992- Li Midyatê li dijî qetliamên dewletê esnafan dikanê xwe girtin.

Li Çinarê li dijî kuştina 4 gerîlayan esnafa dikanê xwe

girtin.

18 Cotmeh 1992- Li Silopî nêzîkî çemê Hêzilê, leşkerên ku diçün alikariya pêşmergaya ketin kemîna gerîla, 42 leşker hatin kuştin. Li aliye din, li nêzîkê sînorê hêrêma Awaguzwê û Bezenîg, di nav gerîlayan û leşkeren de şer derket 23 leşker hatin kuştin.

19 Cotmeh 1992- Li navça Wêranşarê, li gundê Gölcük gerîlayan gel kom kir û propaganda kir. Ala ERNK ê li Belediyê daleqandin, al 24 saat li wir ma.

20 Cotmeh 1992- Li Mêrdinê li gundê Kudê, gerîla-

yan 3 cerdevan revandin.

Li navça Hîzanê, 200 cerdevan dev ji cerdavaniyê berdan.

21 Cotmeh 1992- Li Erzin-ganê, gerîla êrişî ser qereqolên Refahiye û Iliç kirin. Di nav wan û leşkeren de şer derket, mirin çenebûn, herdu qereqol gelek xesar ditin.

Li Mêrdinê le navça Omeriya (Masert) li gundê Terê gerîlayan cerdevan revandin.

20 Cotmeh- Li navçeya Çepexçûr (Bingol) Solxanê, 19 gundi hatin kuştin. Ev 19 gundi ji erebê hatin daxistin û gulebarankirin. È ku ev gundi kuştin, ji kijan alî ne, ne kifş e.

Ber bi Meclisa Neteweyî ve

Hilbijartina Meclisa Neteweyî ya ku ji aliyê PKK'ê bîryara damezrandina wê hatibû girtin li Ewrûpa dest pê kir. Ji bihara çuyî û vir ve, xebat û amadekariyên hilbijartinê têne kirin. Ji bo avakirina Meclisa Neteweyî civînên ku bi hezaran kes besdar bûbûn, hatibûn çekirin.

Wê hilbijartin di 20-22 meha Mîjdariyê de li 37 herêmên Ewrûpa, bêne lidarxistin. Li gorî daxuyaniyên Komîteya Pêkanîna Meclisê, ji bo ku di payîzde de hilbijartin çêbibin dest bi hemû amadekariyan hatiye kirin. Hilbijartin wê di du(2) radeyan de pêk bê. Temenê (emrê) yên ku ji bo bûyîna mebûsîtiyê 23 û yên delegetiyê ji 18 dane xuyakirin.

Deh mebûs, dê ji nav Kurdîn Ewrûpa bêne hilbijartin û yên din ji, ji Kurdistana ku di bin destê Tirkîye, Ïran û Sûri de bêne hilbijartin. Meclis dê ji 500 mebûsan pêk were. Mercê (şertê) bûyîna mebûsîtiyê ji wiha hatiye diyar kirin. "Ên ku 23 salê xwe qedandibe, karibe hemû zor û dijwariya têkoşînê hilgire, mezheb, ol (dîn), raman û miletê wî (wê) ci dibe bila bibe, ger li hember qewmê xwe xiyanetê nekiribe û serxwebûn û azadiya Kurdistanê ji xwe re kiribe aramanc, dikare bibe berendam."

HEP bê girtin ÖZDEP heye

Li hember girtina PKG (Partiya Keda Gel-HEP) ê partiyek nû bi navê ÖZDEP hate damezrandin. Weke tê zanîn dewlet ji bo girtina PKG'ê li dû listikan e. Mehkemeyê Ewlekariya Dewletê (DGM) doza girtina PKG'ê dikin. Endam û rîvebirê vê partiyê têne girtin û îşkence li wan dibe. Rîvebirê PKG ê, ji bo rê li ber vê bîryarê bê girtin û PKG ji zirarê nebîne, ev demeke amadekariya avakirina partîyeke nû dikirin. Ev partiya nû bi navê ÖZDEP'ê muracata xwe kir û avakirina wê hate qabûlkirin.

Ji bo serokatiya ÖZDEP'ê Mevlüt İlik hate bijartin.

Ger PKG bê girtin ji, êdi ÖZDEP heye û ji bili navê PKG'ê tu tiş naguhere.

Avakarê ÖZDEP'ê ji 37 kesan pêk tê. Navê wan 37 kesan evin: Mevlüt İlik, Vahit Akgün, Bahatin Gürel, M. Bakır Asma, Mehmet Pekgüz, M. Nuri Özmen, Ünsal Öztürk, Eşref Odabaşı, Şemsettin Katak, Ömer Koç, Yusuf Fürsucu, Cemil Elden, Szabiye Yıldız, Tevfik Demir, M. Selim Özbek, Haci Kabak, Ömer Kara, Serap Mutlu, Nizamettin Yıldız, Ahmet Karaogul, Ayşe Karadağ, Azat Kutlay Han, Mahmut Demir, Bilal Demir, Sami Doğan, Mahmut Taşçı, Sedat Çelik, İmam Canpolat, Emin Köse, Abdulkadir Demir, I. Halil Özdemir, Gülün Bayram, Mahmut Tanzi, Mehmet Çelikten, Habib Küçük, Haticc Çolağan û Kerime Soylu.

Hîzbî kontra: Kuştinê bêhedef

Hîzbî-kontra li Batmanê bi desteka dewletê kuştinê xwe didomîne. Di salekê de nêzîkî 120 kesen welatparêz ji alî hîzbî-kontra ve hatin qetilkirin.

Di van 2 heftiyê çuyî de ji 17 kesen welatparêz hatin, qetilkirin. Weke tê gotin hîzbî-kontra li Batmanê bê hedef kesan dikuje.

Hîzbî-kontra heta iro raste rast berê xwe ne daye PKK' ê û êrisen xwe tenê li ser kesen bê çek dimeşine.

Di 19' ê Cotmeha 1992' an de li Batmanê welatparêz Metin Tan (21) ji alî hîzbî-kontra ve hate kuştin. Weke tê zanîn bavê Metin Tan Sîdîk Tan ji, ji alî vê hêza dewletê ve hatibû kuştin. Kurekî wî Alî Tan ji di sala 1988 an de li Çiyayê Melefân şehîd ketibû. Kurekî wi yê din ji di sala 1992 an de ji alî hêzên dewletê ve hatibû îşkence kirin û niha di girtigehê de ye. Siddîk Tan ji gelek caran ji alî dewletê ve hatibû girtin. Îşkence ditibû. Di sala 1991 an de, bombe avetibûn erekuya wî, ew û kurekî xwe birîndar bûbûn.

Siddîk Tan di Tîrmeha 1992 an de, ji alî hîzbî-kontra ve hatibû qetilkirin.

Bi rastî ev bûyer encama politikayê dewletê ye. Dewlet naxwaze malbatên Kurd bibin şoreshger. Malbatênu bûne şoreshger ji parce dike. Zarokên wan dixe girtigehan, qetil dike. Malbata Tan ji malbateke welatparêz û şoreshger bû. Ji ber vê yekê bûbû hedefe dewletê û hîzbî-kontrayen.

Li Batmanê hîzbî-kontrayen dewletê li ser kesen bê çek û welatparêz, êrisen xwe didomînin. Lî êdi xelkê Batmanê ji li dijî van êrisen bêdeng namine, xwe diparêze, û xelk hêdi hêdi li hev xwedî derdikeve. Li Batmanê 2 hefta berê hîzbî-kontrayek ku dixwest welatparêzeki bikuje, ji alî gel ve hate linçkirin.

Di 19' ê Cotmeha 1992' an de, ji alî hîzbî-kontra ve hatibû qetilkirin. Weke tê zanîn bavê Metin Tan Sîdîk Tan ji, ji alî vê hêza dewletê ve hatibû kuştin. Kurekî wi yê din ji di sala 1992 an de ji alî hêzên dewletê ve hatibû îşkence kirin û niha di girtigehê de ye. Siddîk Tan ji gelek caran ji alî dewletê ve hatibû girtin. Îşkence ditibû. Di sala 1991 an de, bombe avetibûn erekuya wî, ew û kurekî xwe birîndar bûbûn.

Li Batmanê hîzbî-kontrayen dewletê li ser kesen bê çek û welatparêz, êrisen xwe didomînin. Lî êdi xelkê Batmanê ji li dijî van êrisen bêdeng namine, xwe diparêze, û xelk hêdi hêdi li hev xwedî derdikeve. Li Batmanê 2 hefta berê hîzbî-kontrayek ku dixwest welatparêzeki bikuje, ji alî gel ve hate linçkirin.

Li Batmanê hîzbî-kontrayen dewletê li ser kesen bê çek û welatparêz, êrisen xwe didomînin. Lî êdi xelkê Batmanê ji li dijî van êrisen bêdeng namine, xwe diparêze, û xelk hêdi hêdi li hev xwedî derdikeve. Li Batmanê 2 hefta berê hîzbî-kontrayek ku dixwest welatparêzeki bikuje, ji alî gel ve hate linçkirin.

Li Batmanê hîzbî-kontrayen dewletê li ser kesen bê çek û welatparêz, êrisen xwe didomînin. Lî êdi xelkê Batmanê ji li dijî van êrisen bêdeng namine, xwe diparêze, û xelk hêdi hêdi li hev xwedî derdikeve. Li Batmanê 2 hefta berê hîzbî-kontrayek ku dixwest welatparêzeki bikuje, ji alî gel ve hate linçkirin.

Li Batmanê hîzbî-kontrayen dewletê li ser kesen bê çek û welatparêz, êrisen xwe didomînin. Lî êdi xelkê Batmanê ji li dijî van êrisen bêdeng namine, xwe diparêze, û xelk hêdi hêdi li hev xwedî derdikeve. Li Batmanê 2 hefta berê hîzbî-kontrayek ku dixwest welatparêzeki bikuje, ji alî gel ve hate linçkirin.

Orhan 'Duru' an 'durû'

Televîzyona Inter-Star'ê rojê 24 saet mejîyê mirovan dişo. An bi nûçeyen derew rastiyen vedişêre an ji, bi programên çoqiltazî û "Yasemin" an bêchlaqiyê (bêsînciyê) li nav milet digerîne.

Bi taybeti ji nûçeyen ku der heqê têkoşîna gelê Kurd de têne hazirkirin bi awayen qirêji Inter-Star di ekranên xwe de pêşkêş dike. Weke ku tê zanîn hemû televîzyon û rojnameyên burjuwaziyê, da ku raya giştî şiyar nebe û bi kedxwariya li ser xwe nehise, qala neheqiyen ku dewlet li ser gel pêk tîne,

dide.

Orhan "durû", hêjahiyyen ku di pêvajoya çend hezar salan de mirovahiyê bi dest xistîne û kirine mîras, ji bo berjewendiyen xwe, ji bo çend perçê hestî bi awayekî "durû" dixe bin piyan.

Ev tişteku Orhan "durû" dike ne dijminahî ye, ev ne egoizm e, ne kapitalistî an ji parêzvaniya îdeolojiyekî ye, ev durûti nayê bi navkirin, hinek dibêjin Orhan "durû" bi van nûçeyan xwe difroşê, şexsiyeta xwe derxistiye mazatê, lê ev tarîf ne kes e ji ber ku ew ne tenê xwe difroşê lê, ew li pey firotina hemû nîrxên mirovahiyê ye ji. Di ekranên xwe de raxistina du gerîlayen jîn ên ta-zîkî û mirî eşkere ye ku zew-qeke mezin dide vi dijiminê mirovahiyê. Helbet ev sûc, tenê ne yê "durû" ye. Ev sûc pêsi yê wan "bêrû" yan e ku hefsarê "durû" yan di destê xwe de digirin. Lî yêne ku li ber vê wêrankirina mirovahiyê dengê xwe dernaxin û temaşvaniyê dikin ji, dîbin hevperen vi sûc û gunçê wan ji mezin e.

Kurdistanê Inter-Star protesto kir

Li hember televîzyona Inter-Star'ê ku du gerîlayen jîn ên mirî, di ekranên xwe de tazî nîşan dan, li gelek cihê Kurdistanê û Tirkîye, xelkê Inter-Starê protesto kir.

Li navçêya Sîrte, Misircê, gel bîryar stand ku hefteyek vê kanalê seyr neke. Li Misircê, li hember vê bê chlaqiyâ Inter-Starê belavokek bi sernavê "Yekîtiya Ciwanêne Kurd" hate belavkirin. Di belavokê de daxwaza temaşenekirina Inter-Star'ê hatiye ifade kîrm.

Li Batmanê ji, ji bo rakirina antenê Inter-Star'ê kampanya imzeyê li dar xistin.

PÊNÛS

Amed Tigris

"EZ DEWÊ TE Û TU JÎ YÊ MALA MÎR BIKULE"

Wek ku tê bîra xwendevanê me, min di hejmara Welat a 27'an de bi sernivisa "Stop ji şerê Kurdujî û birakuyî re!" nivisekî nivîsnadibû. Ji ber ku ji wê demê ve xuya dikir ku dê şer di navbera hêzên çekdarên Başûr û PKK'ê de derbiveve. Tirkîyê, ji mîj ve dixwest ku hêzên çekdar ên Başûr êrîş bibin ser hêzên PKK'ê. Ji bo-vê yekê Tirkîye bi C. Telabanî û Mesûd Berzanî re berê bi dizî û paşê ji eşkere rûdinişt û planan çedikir. Baştı ew bû ku plan di pratîkê de bi cih nedihat. Lî mixabin du hette berî niha Tirkîye, gîhiş armanca xwe û dest bikaranîna plana xwe kir. Tirkîyê bi Meclîsa Başûr, bîryara êrîşkirina PKK'ê da standin. Bi awayekî koordîne 50.000 pêşmergeyên Başûr bi jêr û 200.000 leşkerên Tirk jî bi jor ve, bi top, balefir û bi helikopterên Kobra êrîş birin ser kampê PKK'ê.

Bêbawerî û bêsexsiyetbûna neteweyî û şoreşgerî mirovan wiha dixe hemêza dijmin ku êdî rizgarbûna wê ne mumkun e. Ji ber vê yekê, di warê siyasî de hemûyan bi hevdu re winda kirin. Bi hevdu re ketin bîra asfalta Kerkükê. Her ku dilîwin bi rûreşî hîn jî berjêr diçin. Hemû bi hevdu re berpirsiyarê xuîna pêşmerge û gerîlayan in.

Şikestin û belavkirina şoreşa Bakur, divê ji Meclîsa Başûr re jî sozek bida. Amerîka sozê wan pereyên İraqê ku li ban-kayênen wê bûn da û hem jî, ji bo alîkariyê, 850 milyon dollar jî, ji Koma Neteweyan bîryara alîkariyê da girtin. Bi sozdana van pere û alîkariyan, av ji devê C. Telabanî û M. Berzanî herikî. Bi gotina Mesûd Berzanî dê "peşmergeyên wan di nevbera 3 rojan de PKK'ê ji herêmê biavîtana."

Lî plan dûr û kûr e. Bi vê paqîkirina gerîlayan ji Amerîka, Tirkîye, Mesûd û Celal baş dizanin ku PKK naqede ew li her cihê ku lê hene reh û şax dane. Divê ji bo Bakur jî plana wan hebe. Ew jî berhevkirina hêzên Bakur ên mirî yên li Swedê ne. Divê Mesûd û Telabanî ew bînin ba hevdu. Bi belavkirina PKK'ê re dê ew li Bakur bibin alternatif. Berzanî û Telabanî di havîna borî de gazî hemû grûb û malbatan kir ew birin Başûr û kongreyênek yekîtiyê dan çêkirin. Di eynî demê de li metropolan ji navê "İnsiyatiwa Ronakbîr" û "Weq-fan" dezgehîn kulturî pêk anîn.

Êdî zarokekî heft salî jî vê senaryoyê dibîne. Her tiş vekirî ye. Şîrove ne pêwist e. Mirov Celal û Mesûd bide aliyeke, dema li belavokênen van grûbîn Bakur ên li Swêdê dinêre, baş fêm dike ku ev senaryo ji ku tê û çiqas bi hevdu ve girêdayîne. Girêkîn senaryoyê ji Washington heta Enquerê, ji Hewlîrê heta Stokholmê çawa wek hebên tizbiyê bi hevdu ve hatine girêdan. Yê Stokholmê ji Telabanî û Berzanî ji bêhtir Telabanî û Berzanî ne. Hema ji bo Xwedê be jî, di belavokênen xwe de bi gotinek jî bigotan "Ey destebirak Telabanî û Berzanî hûn li PKK'ê dixin baş e, lê bi Tirkan re nebin yek." Nikarin bibêjin, ji ber ku ew jî di nav vê senaryoyê de ne. Tirkîyê bi Amerîka ve girêdayî ye. Serokîn Tirkîyê heyranen demokrasî û serokîn Amerîka Bush in. Pesnê wî didin. Celal û Mesûd ji heyranen Tirkîyê û serokîn wê Turgut Özal û Süleyman Demirel in. Serokîn Kurd ên li Swêdê ji heyranen demokrasîya Telabanî, Berzanî ne.

Di Kurdî de gotineke pêşîyan heye: "EZ DEWÊ TE Û TU JÎ YÊ MALA MÎR BIKULE. Hooo deewo, dewê mala mîran e, dew para feqîran e. Rûn para zengînan e..."

Bêbawerî û bêsexsiyetbûna neteweyî û şoreşgerî mirovan wiha dixe hemêza dijmin ku êdî rizgarbûna wê ne mumkun e. Ji ber vê yekê, di warê siyasî de hemûyan bi hevdu re winda kirin. Bi hevdu re ketin bîra asfalta Kerkükê. Her ku dilîwin bi rûreşî hîn jî berjêr diçin. Hemû bi hevdu re berpirsiyarê xuîna pêşmerge û gerîlayan in.

Berhemêke nû ya Weşanxaneya Rewşen

'Gava yekan li vir dest pê kir'

Servîsa Çandê- Di vê dawiyê de berhemêke nû ya weşanxaneya Rewşen kete desten xwendevanê Kurd. Ev pirtûk ji aliye Mehabad Kurdî bi zaraveya Soranî hatiye nivîsandin. Navê pertûkê bi Soranî ev e.

"Hengawî yekem lêrewe destî

pêkird/Geştek bo Akadimiyay Serbazî Mahsum Korkmaz û Başûrî-Rojaway Kurdistan." Bi Kurmancî: Gava yekan li vir dest pê kir.... Pirtûk bi xwe ji du besan pêktê:

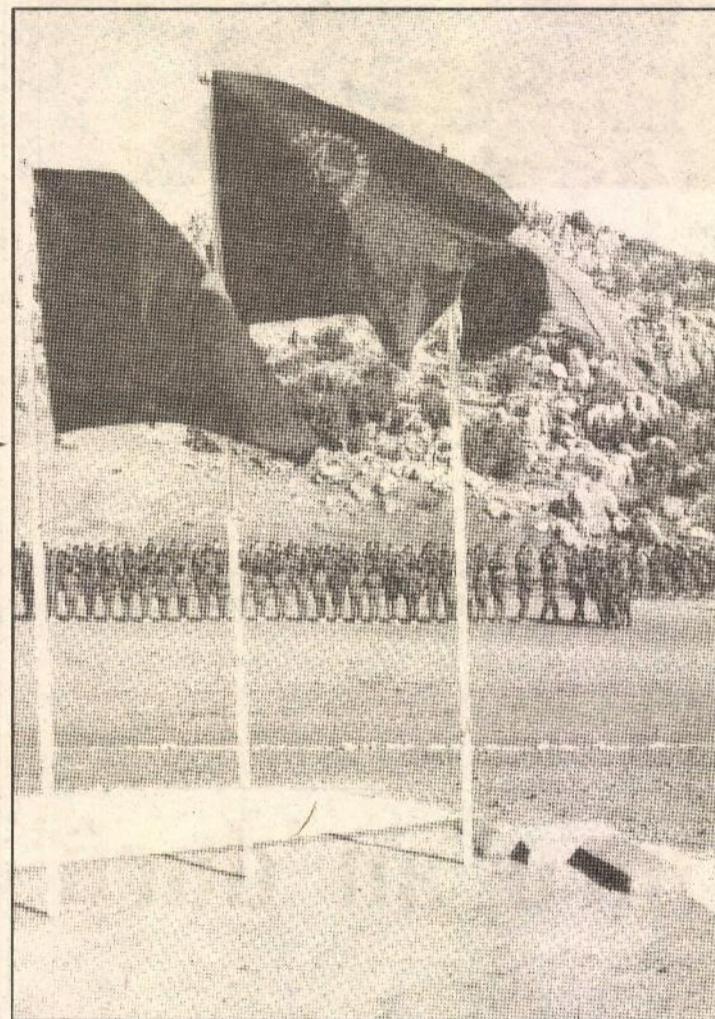
1- Li ser Akademya Mahsum Korkmaz .. Di vê besê de ev ba-

beten cûre-cûre hene:

Behseka giştî der barê Akademya Mahsum Korkmaz kî bû, Li ser damezrana Akademya, Jiyana rojane, Meşqa Serbazî, Birêvebirina Akademya, Çalakiyên Serbazî, Nêxweşxane, Qawîş û cihê razan, Redaksiyon ciye, Av û kareba (cerryan), Aşbez-xane (metbex), Radyo û peywendî girtin di gel welat, gerîlayen ARGK li ser réka Kudistanek azad, Serdan (ziyaret), Şeva moral ciye, Hinek meselîn emin û asayış, Hevpeyîn li gel berpirsiyaren Akademya, Çend dimen ji jiyana rojane, Jin di Akademya, Hevpeyîn li gel M. Çürükkaya, Kurdên Başûrê Kurdistan li Akademya, Hevpeyîn li gel serokê PKK Abdullah Öcalan.

2- Li ser Kurdistana Başûr bîçuk; (Kurdistana bindestê Suriya) Behseka giştî li ser vê parçê welat, Despêkeka dîrokî, Erdîngarî û aborî û şenî, Li ser zarakîn Kurdish, Bajara Efrîn, Hevpeyîn li gel Şaireka geleri, Bajara Serê kanî, Bajarka Tirba sîpi, Hevpeyîn li gel Mela Eb-dulrehman, Bajera Kobanî, Bajera Qamişlo, Bajera Dêrika Hemko "Dêrik", Malbatên şehîden serxwebûn û azadiya Kurdistanê ci dibêjin, Kurdên Şam û serpêhatiya Osman Sebî û hevpeyînek bi wî re, PKK û Suriya û Başûrê-Rojawayê Kurdistan, Behseka taybetî li ser Newroza îsal "1992" li Bakura Kurdistan.

Di vê pirtûkê de zêdetirî 400 wêneyên reş û sîpi hene. Hejmarêne rûpel 266 in. Nivîskar Mehabad Kurdî bi xwe ev wêne kişandine.

Akademya Mahsum Korkmaz

Nûbihar: Ne zalim be, ne mezlûm!

Kovareke mehane ya xwerû bi Kurdî bi navê "Nûbihar" derket. Ev mehnameya çandî, hunerî û edebî ku bi ser-nivisa "Ne zalim be, ne mezlûm" hatiye weşandin, di pêşgotina xwe de li ser mebesta derhatina xwe wiha dibêje: "Derhatina vê kovarê bi xwe, bersiva vê pirsê ye. Kovar bi xwe dibêje ku çîma dertê." Di paragrafeke din de jî der heqê alîgirî û dijminîye de ev gotin hene: "Dijminê me zalim e bes! Zalimê ku bi destê xwe vê zilmê dike... Zalimê ku bi zimanê xwe vê zilmê dike, zalimê ku li ber zilmê dibe Îblîsê lal û dibêje "Mara ku bi min venede, bila hezar sal sax be!" Erê, ku birayê me jî be, em dijminê zalim

in û zalim dijminê me ye. Emê terefdariya mazlûm bîkin û bes! Ger musulman û ger ne musliman; kî mazlûm be, emê alîkariya wî bîkin."

Nûbihar ji aliye zîmîn ve jî, her çiqas çend çewtiyêne rîzimanî tê de hebin jî, wisa xuya dibe ku rîzimanâ "Bedirxan" an wek bingeh digire, ji ber vê yekê zimanê wê nêzîkî yê rojnameya Welat e.

Derhatina her rojname û kovareke mehane ya xwerû bi Kurdî, di ci dîtinî de bin bila bin, -bi şertê ku ne xayîn bin jî bo doza weletê xwe û ya mirovahiyê- ji bo gelê me hêjahiye girîng in û di pêşxistina ziman û çanda me ya neteweyî de xwedî rolêne mezin in. Ji ber

Berga kovara Nûbihar

vê yekê em hemû xebatkarên Nûbiharê pîroz dîkin û di riya xelasîya gelê Kurd û hemû mirovahiyê de, daxwaza me ew e ku ci ji destê wan bê, bikin.

Warê şêran kund dîkin sêhra

Îro jî dagirkirêne Tirk dixwazin ku, wê mîrasa xwe ya talankeye di vê dema nûjen de jî bidomînin. Lî belê, gelê Kurd êdî naxwaze ku, xwe bixe perê hûr û jî dagirkiran re bibe malzemeyê dewlemendiya wan. Di hemû warî de li ber xwe dide. Lewre ku der heqê dîroka xwe de jî serbilind e. Ji Ariyan, Kasiyan bigire heyâ roja îro li Mezopotamyayê xizmeta şarezayiya gerdûnê kiriye. Ji bo vê yekê dîroka wê paqîj e û bi rûmet e.

Turan Çabuk

Civaknasê Üris ê mezin Sorokin li ser civakan û li ser çandê gelek tişt nivîsiye. Di van nivîsarên xwe de li ser çand û pişê ya gerdûnê lêkolinê xwe pêşkêş dike. Dawî li ser van lêkolinan fîr û ramânên xwe saz dike. Ramânên xwe yên li ser civakan û dîrokê li gorî fêda wan a şarezayiya dinê wiha beş dike:

- 1- Civakên çeker (yapıcı)
- 2- Civakên talanker (yıkıcı)
- 3- Civakên ku ji yên din re dibine melzemeyê etnografik

Civakên dinê jî li gora van besan bi cih dike. Melûm e. Ji cihê civaka Tirk re gotin ne hewce ye.

Sorokin di serê beşa civakên talanker de Moxolan û Tirkan nîşan dike. "Civakên çeker, hemû carî di hemû kîrin û pêşkêñ xwe de şarezayiya gerdûnê dewlemend û xurttir kirine. Lî yên talanker jî cihê ku rê û piyê wan pê ketine van saziya hemû hilweşandine û talan kirine. Ew civakên talanker in. Tu alîkarîku wan ji şarezaya gerdûnê re çenebûye. Xêni ji zirara wan."

Di beşa dawî de ji civakên ku ji yên din re dibine melzemeyê etnografik, behs dike. Wan ji jîndariya xwe winda kîrine û ji yên din re tam bûne melzeme. E talanker bi beranînen wan û berhemîen wan xwe jîndar dikin û xurttir dikin.

Ezê ji li ser talankeriya dewleta Tirk çend mînak li ser herêma Agiri bidim.

Li Agiri li navçeya (qeza) Gi-hadinê gundek heye. Navê wê Sêdér (Üçkilise) e. Sêdér navê xwe ji dêr (kilise) ên di gund de hildaye. Dêr ên fileyan e. Çend dêr hene ez nizanim. Lî çawa tê zanîn ku, ev dêr ên civatê (cimeetê) filan e û ji dêrên wan ên herî mezin in.

Di salên 1950 yan de, dewleta Tirk evan dêran hildiweşine û kevirên wan tîne Agiri. Bi van kevirên nexş ve, di navenda Agiri de Orduevi (!) û mizgefta na-vendê çedike. Niha ji li dewsa dêr ximê (hîmê) wê mane.

Minakek din ji, ji Kela Behlûl Paşa (Serê ya İshaq Paşa- Kela Bazidê) bidim. Kela Bazidê, bi serê xwe berhemeke pişeyî ya gelek mezin e. Mozayıqa pişeyî hemû civakên Rojhîlatê tê de tê dîtin. Lî iro kele bi serê xwe terki xerabûnê bûye. Ji ali artêşa dewleta Tirk ve hatiye xerabkirin û hilweşandin. Çend salberê dewlet, leşkeran tîne û dixe nava kelê. Kelê, weke qışla leşkeriyê dixebeitin. Tu li serê kîjan kevirê bi nexş dînihîri ji ali leşkeran ve hatiye kolan û xerabkirin û şikandin. Dîwarên wê hemû hilweşiyane û banen wê tep kîrine.

Cihêki qubbe di kelê de heye, hemû bi nexş û bi nîvîsar e. Bi hemû tiştên xwe ve bala mirov

dikişine. Wê çaxê wê derê kirine aşxane û hemû dîwar û tabletên wê di qîr û qetranê de lewîtandîne û xerab kirine.

Tiştîkî herî girîng ji heye ku, vi tiştî ji bi neyartiyek mezin kîrine. Di nav kelê de, li ser di-warên mizgeftê, li ser diwarên hewliyan û li ser diwarê sivderâ mehkemeyê û hwd. bi Kurdi, Farisi û Osmanî tablet hatine ni-visin. Ew nivîsarên bi Kurdi hemû rîç kirine û ji holê rakirine. (Çend heb ji ber filitine)

Yek ji kitabeyâ mezin li ber serê merqeda Ehmedê Xanî bûye. Ev kitabe ji bi Kurdi hatiye nîvisin. Ev kitabe ji di-sala 1976 an de tê dizîn.

Sedemîn ji holê rabûna vê kitabeyê û rîçkirina van tabletan li rastê ye. Ev talankeri ji li diji çand, pişê û hebûna Kurd e. Ji holê rakirin e. Ji bo ku tu şop û xizmeta Kurd tê de neyê xuanç.

Îro jî dagirkirêne Tirk, dixwazin ku wê mîrasa xwe ya talankeye di vê dema nûjen de jî bidomin.

Lî belê, gelê Kurd êdî naxwaze ku, xwe bixe perê hûr û jî dagirkiran re bibe malzemeyê dewlemendiya wan. Di hemû warî de li ber xwe dide. Lewre ku der heqê dîroka xwe de jî serbilind e. Ji Ariyan, Kasiyan bigire heyâ roja îro li Mezopotamyayê xizmeta şarezayiya gerdûnê kiriye. Ji bo vê yekê dîroka

Civaka Kurd ji civakên mîtingehkar re bûye melzemeyê etnografik.

wê paqîj e û bi rûmet e.

Dawi rastiyen fîkrêne Sorokin bi her ali ve di vê hêlê de xwe ispat dikin.

Lê mixabin, dagirkir û talankirêne Tirk, neyarêne dîrokê bi tenê nîn in, neyarêne parastina wê û hemû jîndariya wê ne ji. Lewre hê xwîna mamooste Huseyîn ziwa nebûye, ku hê xwîna kalemêr è zana, şareza, dîrok-

van, wêjevan. Musa Anter teze ye. Ev e şarezayiya me, ew e talankeriya wan.

Çawa pêşiyen me gotine: "Warê şera Kund dîkin sêhra." Lê iro Kund nikare sêhra bike. Disa ji gotine ku "Wê bizina beza û şivanê kulek li derê gomê rasti hev werin."

Rasti hev hatine û "Ga zimanê xwe derxistîye."

Parçeyek ji zargotina Kurdên Başûr-Rojava

Paşnav: Fayiq; Nav: Menan; Temen: 65 sal; Dever: Çiyâye Kurd, Başûr-Rojavayê welêt

Li gora zanayê Rûs ê navdar, Viltchevsky (1), "folklorâ Kurdî pirr dewlemend e." Disa li gorî (2) wî, zengîniya folklorâ Kurdî ji nexwendebûna (analphabetisme) gelempir (giştî) a gelê Kurd tê. Bo nimûne; li ba Ezidiyan, qedexe ye ku mirov bixwîne, riya xwendinê tenê ji çînekê re vekirî ye (3).

Folklorâ gelê me rast e, zen-gîn e, lewma bala biyaniyan kişandiye. Em nimûneke dinê jî-di-iar bikin: helbestvanê navdar, Pi-remêrd, tenê 7.000 pendê (metlok) pêşyan civandine.

Folklor, wêjeyeke devki ye, neynika hal û derdêne civakê ye.

Folklor, drûvên xwe yên taybeti hene. Yek jê bi awayî neserast û bi navê dewaran, rexne li civakê tê kîrin. Strana "Mîrîskê" ji yek ji wan cureyên rexnegirî ye.

Mîrîskê
Çiv, çiv, çiv, mîrîskê
Ser-sorê, por-kuvrîskê (4)
İstî lê bû henîskê
Por lê dibê kuvrîskê
Genim kîri hevrîskê
Remê lê da l'guvişkê (5)
Hay, lê, dinê, mîrîskê
Malam dîna tawîqê
Lê, mîrîskâ me wa zer e
Tawaqa me wa zer e
Xê w sabûna me l'ser e (6)
Bêsa hukmetê l'ber e
Qanûn, nîzam a l'ser e
Hêk kîrin fer bi fer e

Ji çeli yek nat dere (7)
Mîrîskê xw'ajot bêderê
Tawqê xw'ajot bêderê
Remê lê da b'xencerê
Hem dîbezê manzerê
Qelê xwe da hemberê
Çavê Remê zo b'derê
Merî l'merya wer a na kin
Çel cilki sewî nakin
Çel bîroşî ar dikin
Çel te'ti dane ber e
Xeber dane Anxerê
Kemal bi xwe hat ser e
Goşte mîrîskê kutane
Îçkê kuft e nat der e
Hay, lê, gîdyê, mîrîskê
Malam dîna tawîqê
Go: mîrîskâ me wa reş e
Tawaqa me wa reş e
L'orta hewşî dimeşê
L'orta hewşî dimeşê

Hêka j'künê diweşe
Dîzê mîrîskê Hemreş e
Hemreş bûye keleş e
Hay, lê, gîdyê, mîrîskê
Malam dîna tawîqê
Mîrîskâ me pîrr belek e
Tawqa me pîrr belek e
Hêk kîrin tek bi tek e
J'hezarî nema yek e
Pîrê rakir meraq e
Hay, lê, gîdyê, mîrîskê
Malam dîna tawîqê

1. Viltchevsky'ne Kurdeperwerekî hêja bû. Di sala 1934 an de Kongréyek li Rewanê ji bo pejrandina zimanê Kurdi yê wêjeyî hate kîrin. Viltchevsky, serokê wê Kongrê bû. Viltchevsky'ne bînînêkê bêtir berfirêh û siyasi li mesela zimanê Kurdi dinêri, dix-

west ku zimaneki wêjeyi ji bo hemû Kurdan were pejrandin.

2. "Ane" û "gor" yekwate ye. Gotinêni wiha, pişti bindestkirina Kurdan, pîrr bûne. "Ane" di Avesta de "eno" ye, di Zazaki de "enü" ye, û "gor" ji xyê bi Tirkî ye.

3. Bazil Nikitin, Les Kurdes, étude sociologique et historique, Weşanêni Aujourd'hui, 1956, rûpel 255-256, binêrin.

4. Kuvrîsk: guftili, badayı

5. Guvişk: Gava mîrîsk xwe diguvêse.

6. Di zimanê devki de, gava dengdarek li pêş "û" were, "û" dibe "w".

7. Nat: ne hat.

Berhevkirina
Zinê û Cihanê

Bersiva Hoşeng-2

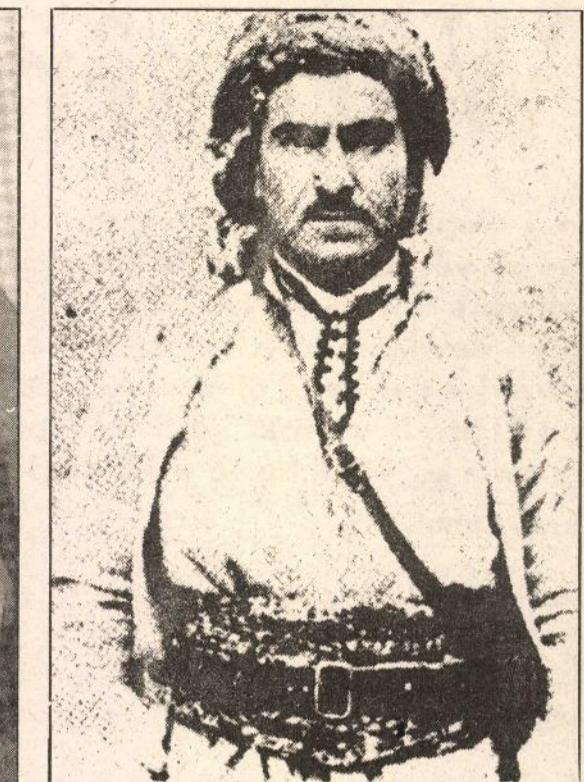
Dijîti û çavreşıya Malbata Berzanî ya li hember kes û hêzên welatparêz ne nû ye. Helbestvanê Kurd Osman Sebrî, ji ber ku li hember xayintî û welatfiroşiyê rabûye, Mustafa Berzanî xwest ku wî bikuje. Ji bo vê helwesta Berzanî ya dîktorî, Osman Sebrî di sala 1977 an de ev helbest bi sernavê "Bersiva Hoşeng" ku me beşa wê ya yekemîn di hejmara me ya hefteya din de weşand, nivîsandibû.

OSMAN SEBRÎ

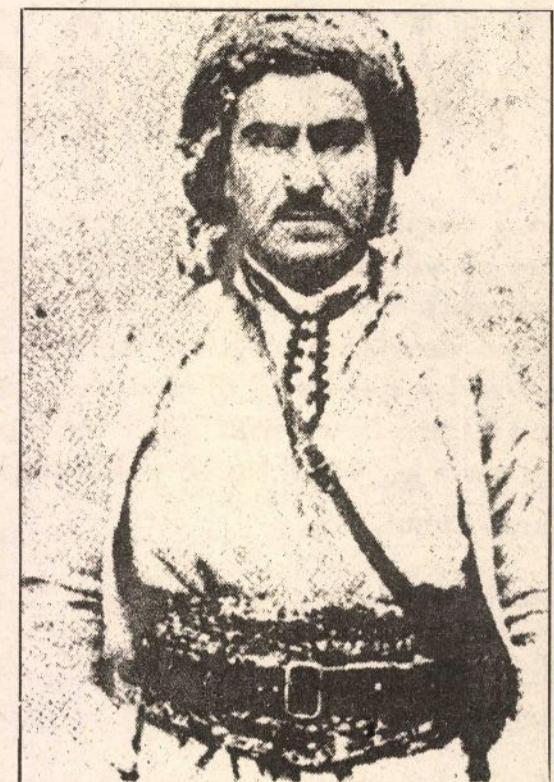
Guh bidêre min, delal!
EZ sond dixwim bi serê te û Hoşin û Heval;
Ku tu caran, ji xwe û gel bê hêvî ne bûme,
Li ser şopa qelsan ne hatime û tê ne çûme.
Tenê hin karbdestênen xêv û nezan,
Totik vala û cendek giran,
Di nav şoreşê, li nav niştiman,
Hineka bi serhişkî, hineka bi oflazî,
Hineka bi xinizi, hineka bi xêrnexwazî,
Gelekan ji bi talankerî û dizî,
Kir, tevger û peyvîn wan,
Dikarîn welat û şoreşê tev têxin bin lingan,
Bê şivîşk, ez geleki diêşiyam bi van kirêñ han,
Kesek serwext û bîrbir û hişyar,
Dikarî qenc bibîne, çak bibîne gelek tişten nedîyar.
Ji alîkî, nezaniya gel û tênegihiştina xortan,
Ji aliye din, alozkeriya bêbavan, reyîna xêrnexwazan.
Me ne diviyabû rê bidim devlokiya qeşmer û tolazan,
Ji lew re diviyabû ji her kirê hûr bim,
Xwe ragirim, ji her kesî dûr bim,
Heya rastî ji her kesî ve xuya be,
Qencî û nêqencî ji hev cuda bc.

Bi rêberiya hin nezan û piştêmîriya hin ker,
Bê raman û hişiyarî,
Em never û dan erdê, gîhandin vî warî.
Ev bûyeren paşin hîngê ji me xweş xuya bûn,
Kesêñ datanîn ser xebatê cancole û ne hêja bûn.
Hinek jê xiniz, ji aliye neyar ve hatibûn şandin.
Gelek ramanen çepel di serê milet de hatibûn çandin.
Li Ewrûpa; li her alî welêt,
Xebat ketibû nav desten çepel û şêt.
Xorten xebatkar, jêhatî û dilawer,
Ji xebatê, ji berpirsiyariyê dihatin dûrxistin,
Li êrdima şoreş gelek têkoşer,
Ji bo gotina "çîma" dihatin kuştin.
Diborin di gunchêñ xiniz û nokeran,
Digirtin deven welatparêz û cengeweran.
Bi tenê devekî digot, destekî dikir,
Ê mayî bê deng, wek pûtên ji kevir.
Dongiya şoreş û gel bi zarê mirovekî ve hatibû girêdan,
Ji lew re şoreşa serdest hat firotin,
Qelenê wê gihâste destê Şahê İranê;

Herçî êrdima şoreş,
Dema bihistin nûçeya kambax, ji rûki girê dan reş.
Keç û bûkan porrêñ xwe birrîn,
Kal û pîrêñ Kurd bi ser hev de digirîn,
Digotin "Hey wax û her hey wax!"
Çawa dibe ku serok holê bi hêsanî,
Axa welêt û şoreş serbest berde?
Ma nizane ku Tikritî, neyaré gelê Kurd e?
Dê me hemiya ji welêt bi derxe û bi gerde.
Çekhilgirêñ me wê tevda bêne kuştin,
Lat û zinarêñ niştiman dê bi xwîna wan bête şuştin,
Namûs û rûmeta me dê bikeve ber lingan,
Wê ku de biçin şervanêñ Kurd ku dajotin ser neyar wek
pilingan
Hê tu caran ev bêbavî ne bûye,
Kesi boblatek holê ne diye,
Ku welatek bê şer û ceng,

Osman Sebrî

Mele Mistefa Berzanî

Bê qirêñ û deng, ji dijmin re bête berdan!
Xelkê wî wek pezê bê şivan tê de bê serjê kirin,
Bête kuştin, jê bête gerdan!..

Piştî van bûyeran,
Em dibihîsin nemeyeyeke nuh ji devê hin zirtekeran!
Binêr ci gotinek şêt,
Berredayî, bêvac û kirêt,
Hin kesen nezan û guhdirej,
Totik vala, mejî qirêj,
Dibêjin di talde û nedîyaran,
Dikin kurrepist li pêş nezan, li ber dîwaran:
"Heke şoreş bimaya, welat seranser dibû wêran,
Di nav xerîta cîhan radibû navê Kurdistan,
Teqez dê hebin hin gotin û peyman,
Di navbera Berzanî; û Şahê İran"
Ev e gotina min ji van celeb kesan:
"Bimirin, biqesin herin nik Şeytan;
Divê hun bizanin ku Berzanî; xwe kuşt,
Xwîna cengawerêñ Kurd bi dolaran şuşt,
Rûmeta xwe û Kurdan siparte neyar,
Ji bo we keran her bindestî hîşt"

Kurrê min, niha dê bême ser te,
Dilê xwe vekim li ber te,
Binhêr ev e şireta min,
Dê bêjîm pirr kurt û kin:
"Ku di hemî kir û waran,
Di gel hemî nas û dost û neyaran,
Baş vekî çavê xwe,
Bibîri şireta bavê xwe,
Li ser her kir û gotinê hûr bî,
Ji kir û gotinêñ lez dûr bî,
Heya ne kevî kêmî û şâşiyê,
Fihîtkar nebî li paşiyê."
Ev e şireta durust û çak,
Ji bo we xortan dixwazim pêşendeyek xweş û ronak.

Heye ku bê bîra te, berî wê nameyê di nameyek din de,
Ta gazind kiribû, ji bo ci xwe nêzîki xebatkaran nakim.
Hîngê min ji te re dûr û dirêj nivîsî bû ku:
"Kesen di qada xebatê de mane birrek kurreder û mal-kambax in,
Pêlén ku radibin, tev gend û gû, gerrek û kerrax in,
Ez tu caran di nav avêñ holê de sobahiyê nakim"
Dawî, va ye her tişt xuya bû,
Li Rohilat; û li Rojava; dijmin bi me şâ bû,
West û xebata çardeh salan,
Xwîn û fedakariyê gelek hevalan,
Bi bêbavî hatin firotin,
Li Kurdistana Nîvro gelek never hatin sotin,
Reya ku li her derê bi koranî da bûn ser,

Seydayê Cegerxwîn bi hunermendê Tîr Şanar Yurdatapan û Melike Demirağ re.

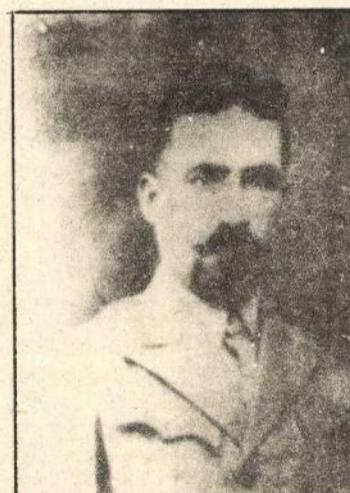
Berbanga azadiyê: Cegerxwîn

Nijad Yaruk

(2)

Cegerxwîn bi hêvî û bîra dinyayeke xweş û wekhêv ji bo hemû insanan dijî û ji bo avakirina vê dinya xweş têdikoşî. Di helbesta Heval Pol Robson de, ev dinya xweş û wekhev xwe di rezikên helbestê de wiha diyar dike:

Ey heval Robson
Fermo em herin
Serbest bigerin
Bixwînin, bipirsin
Bibînin, bipirsin
Zorker nemaye ji kî bitirsin
Sinor nemanci b'kin pasaport
Dilxwes û rûgeş hemî keç û xort
Li vir xurînî bikin hingivîn
Li Moskov taştê, firavîn li Çin
Li Nîwyorkê şîv li London paşiv
Çi reşik, ci spî tev bibin kirîv

Cegerxwîn (1937)

1957 an de, li Bexdayê hatiye çapkîrin. Cegerxwîn li ser zimanê Kurdi ji xebat kiriye. Pirtûkeka wî ya grammarî ji, bi navê "Destûra Zimanê Kurdi", di 1973 an de, çap bûye. Pirtûka wî ya bi nav û deng "Salar û Midya" di sala 1973 an de, çapa yekemîn kiriye.

Cegerxwîn wek dîrokvanekî Kurd ji, nav daye. Li ser jêzaya Kurdan, li ser erdnîgariyê û çanda Kurdi, lêkolînê girîng pêk anîye. Ev xebatê wî, di 2 cildan de, bi navê "Tarîxa Kurdistan" hatine çapkîrin. Cilda yekemîn di sala 1985 an de, ya duyemîn ji, di 1987

Ji bili van dîwanan, 2 pirtûkên çirokan ji nîvîsiye. Ji van "Cim û Gulperî" di 1947 an de, "Reşoyê Darê" ji, di 1956 an de çap kiriye. Pirtûkeke wî ya "Gotinê Pêşîyan" ji di

an de, li Stockholmê hatine çapkîrin.

Gelek helbest û lêkolînê Seydayê mezin ji, hê nehatine çapkîrinê. Hêviya me, rojekê zûtir, berhevki-rin û çapkîrina van berhemîn bi rûmet in.

Cegerxwîn, di 22 Cotmeha 1984 an de, li Stockholmê, li dûrî welêt çû ser dilovaniya xwe. Belê laşê wî yê eziz, bi besdariyeye mezin û merasîmeke hêjayî rû-metâ wî, li bajarê Qamişlo hate veşartin. İro ew di dile gelê Kurd û di hêviya têkoşerên ku ji bó dinyayeke xweş û wekhev şer dikin de dijî. Dê helbesten vî hozanê mezin, tim û tim mîna tîrêja rojê ronahî bide ser têkoşîna gelê Kurd û hemû gelên bindest.

GİRYAN İM BES E

Em ji xew rabûn welatêm ez bi qurban im bes e.

Tev de rabûn Rojhilatêm sebr û samanêm bes e.

Umrê min çû tev di vê rê, roj û şev nal û girî,

Das û çakûc wa me hildan, qîr û gîryan im bes e.

Ev dema serbestî ye, bindestî edî çû nema,

Şad û dilxwes û bilind bim, heps û zindan im bes e.

Em hemî dost û bira bin da bibî bax û bihişt,

Min ji nav baxê cihanê, bax û bustan im bes e.

**Diwana duyemîn,
Sewra Azadi, 1954**

AZADÎ

Abdurrahman Durre

Şehîd namîrin

Namîrin şehîdê namîri, Mûsa, tu jî, ku'j wan î, bes Şengal û Cûdî, Agîrî, berfa serê Sîpan î, bes

Mûsa, li ber Fîr'ewn ku hat, azadî doza wî hebû Mûsa yê qada rojhîlat, azadiya Kurdan î, bes

Mûsa, nebî Mûsa ne bû, lê rehberê doza me bû Nûsa ji pênuşa xwê bû, gelperwerî pê tanî, bes

Hem rehber û rîzan hebû, hem pîr û pîr û can hebû Hem mamê şorişvan hebû, hem nav û hem nişan î, bes

Qûdsî Filistînê vekir, Mûsayê Umran ew heband Axa Nisîbînê we kir, Qûdsî me, lê ser danî, bes

Rûga dil û canê me ye, ew dê ebed pîroz hebû Mûsa ku rîzanê me ye, lê hat muqades anî, bes

Lanet, li ajara neyar bê, dijminê bêşerm û ar Barbar û hov û hêr û har, kuştin bi bê wijdanî, bes

Kuştin, belê ew namîri, dê tim di dil da ew bijî Bê fayde tê şîn û girî, zanîn ku dunya fanî, bes

Doza welat, lê bim şehîd, te d'go: Ku daxwaza min e Va pêkve hat wek Şêx Seîd, ku'l Amedê qurbanî, bes

Çirok û dîroka welat, Zap û Firat û Dîcle yî Xûna şehîdan lem ku'hat, pêlek ji wan pêlan î, bes

Dê Kurd sipasxwanê te bin, heta cîhan ava hebit Rehmet li ser canê we bin, Mûsayê Kurdistan î, bes

Divê êrişâ li ser PKK raweste!

YRWK di rojê 16.18.1992 an de li bajarê Bonnê-Almanya Konferansa xwe ya yekemîn li dar xist.

Konferans; di gel gelek babetan bi taybeti ji li ser êrişâ hêzên PDK-Iraq, YNK û artêşa Tîr ku li dijî hêzên Partiya Karkerê Kurdistan PKK-ARGK (Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan) sekini. Di vi warî de gotübêjîn dûvedirêj kirin.

Der barê vê êrişî de bir û raya konferansê ev e:

1- Dewleta Tîr a kolonyalist bi hemû hêzên xwe û bi alikariya hevalbendê xwe yên împerialist, ji hemû aliyan ve êrişî têkoşîna Rizgariya Neteweya Kurdistanê kir. Lî, li hember hêzên serxwêbûn û azadiyî bi ser neket, ARGK roj bi roj xurttir bû.

2- Ji ber vê yekê dewleta Tîr a kolonyalist, dest avete hêzên başûrê Kurdistanê û ew li dijî gelê Kurd bi kar anî. Jixwe baweriya PDK-Iraq YNK tu caran bi gelê Kurd nebûye. Ji ber vê yekê ji hêviya xwe bi hêzên derve ve girê dane.

3- Ne li Başûr û ne ji li Bakur, berjewendiyên gelê Kurd di vê êrişî de nin e. Ev êriş tenê xizmeta dijmin dike.

Banga me ji hemû parçeyen Kurdistanê re û bi taybeti ji ji Başûrê Kurdistanê ev e:

1- Ev êriş divê bê qeyd û bê şert were rawestandin! 2- Divê Kurd ew sinorênu ku bê daxwaza wan hatine danin nas nekin! 3- Kurd Kurd e; ci li Başûr, ci li Bakur, ci li Rojhîlat û ci ji li Rojava. 4- Sedem ci dibe bila bibe, tu kes nikare ji PKK'ê daxwaz bike ku ew ji axa welatê xwe derkeve!

Ew rewşenbirênu ku besdari konferansa YRWK ya I'ê bûne dengê xwe didin vê bangê li li jîr imze dikin:

E.Xemgin (Dirokzan), Mustafa Reşîd (Niviskar), Mûsa Karal (Dirokzan), Mirhem Yiğit (Mamoste), Behçet Avşar (Mamoste), İbrahim Şetlo (Rojnamevan), Dilbixwin (Rojnamevan), Selim Fırat (Sosyolog), Feqe Hûsîn Sagînc (Zimanزان), Dilan Mohamed (Mamoste), Salih Mûsa (Mamoste), M. Selim Çürükkaya (Rojnamevan), Mohamed Dewran (Niviskar), Mûrad Rojî (Muhendis), Gundi (Helbestvan), Ali Beltir (Mamoste), Mehmet Atac (Rojnamevan), Yakup Doğru (Xwendevan), Mustafa Atar (Mamoste), Tewfîq Hamdoş (Doktor), Çorkar (Niviskar), Lutfî Balıkaya (Mamoste), Amed Cûmî (Niviskar), Timûr Sayan (Niviskar), Husamettin Aslan (Xebatkar), Hasan Eksen (Dirokzan), A. Malla Mohamed (Dip. İnfomâtiker), W. Sewîv (Xebatkar), Ahmed Güleken (Mamoste), J. Espar (Mamoste, Niviskar), M. Serhedi (Mühendis), Reza Schiekkoeslamie (Xwendekar), Adnan Cagli (Sosyolog, Wergîr), Seid Bilgin (Mamoste), Yûksel Koç (Mühendis), Emin Akbas (Mamoste), M. Şerif Şehanoglu (Muhendis), A. Dikili (Ethnoloj), Rojhîat Aydin (Xebatkar), Abdullah Osman (Rojnamevan), Kamîran Mohamed (Xwendevan), H.Sefqan (Hunermend)

Zazakî... xêlê prîmîtîv o

Lerzan Jandîl

Şerê nê nivisnî qe weş niyo. Ez zanena ke no qe nêşono kêtî kesi. Ebi rastiye qe ere weş mi jî nêşû û nêşono. Teyna no? Eke teyna no biyêne me vatêne "de tawa nêbêno." Beno ke xeletiye nivisnayene de bo, yanê şas bêro nivisnayene. Nê, nê morkemek ebi nayê ji nêvin-detô. Vano ke, "çiyê Zazakîyê ke mendê rê diyalektanê Kurdî yê bina hama biyê vindî" û huna ci, huna ci! La belê ez se bikerê. Nayê gani kesoke niya vano û nivisneno bifikiro. Karê ma niyo, ê dê wo. Karê ma zelal kerdene na wo ke, na vatene/ida raşt a? Yan ji pûç a? Îlmiy a? an ji nezaniyê de qert a?

Mi huna qe cayê de nêwendô, nêşeno ke, yew mordem ra wurzo, "Filan ziwan pirmitiv o." Prîmîti-biyene serba şara /gela ra, qebila ra, eşireta ra êno vatene. La belê seba ziwanê dina- ez bi xo rast vana ez çiyê de niyanê nêzana û mi nêzanitêne- nêno vatene Ziwan prîmîtiv nêbeno. Ma vacime ke yew mordemê de Kurd ebi cite hêga rameno û yew de bin ebi tiraktor. He ita de prîmîtiyiye yan ji moderniye bena. Beno ke, piyawo ke, hêga ebi cite

rameno prîmîtiv û piyawo ke, ebi tiraktor rameno moderen bo. La belê ziwan eyni ziwan o. Yanê Kurdî yo. Ma wunciya vacime ke yew mordem goştê poti weno yew de bin kal weno. Ïta de mordem dolimêna şikino moderniye û nemoderniye, yanê prîmîtiyiye ra dem piro do. La belê ziwan wuñciya eyni ziwan o. Teyna eke, ke-so ke goştî kal weno û adirî nas nêkeno, ziwanê dê de persa "adirî" çîna, yan ji nêzano goştî adirî ser ro pojo. Hama ziwanê dê esto û prîmîtiv ji niyo.

Ma vacime ke, wa heqa nivaskarî bibo, wa Zazakî prîmîtiv bo. Ma mordemî ra nêvane "bîra ziwan ke niya bo, şar ji ganî niya bo," yanê ganî "kesê ke, Zazakî qese kenê ji prîmîtiv bê." Dolimêna...rind û baş. Eke kesê ke Zazakî qese kenê prîmîtiv bê, Kurd ji prîmîtiv nêbenê? Sérbeta ke, nê ji yanê "Zazay" ji, Kurd ê. Ma vacime ke Zazakî prîmîtiv o. Ma to hatanî nika serba modernbiyena Zazakî se kerdo? senê kerê de îlmî kardê de zanayene kerdo. Kerem ke! Kesî rayê re to gureta? Nê, de ti ji bike. Tirka Osmanî ra Tirkî vet, to ji Zazakîyê prîmîtivi ra, Zazakîyê de modern vece! Ma dewam bikeme? Ya nê?

Baş..., amê fam kerdene? Persê de bîne. Ti şikîna serê har de ra yew şarê de prîmîtiv ma musna ke, serba aza-diya xo şer keno? Ma wacîme "heya". Ma şar û dewletê bînî nêvanê "ti prîmîtiv a, heqa to yo dewlete, serxoyien e çîna! Vanê, vanê.

Beno ke ti ebi nezaniyê niya bifikirê, elaqâ to bi zi-wanzanayene, Kurdi çinêbo, la belê redaksiyonê bultenî/kovare ji çîno. Eke redaksiyonê na kovare voco ke: "na bîr û bowariya ni-viskarî ya, ma girê nidana" ne ez teyna, qe kes ebi nayê bawar nikeno. Bultenê de niyanê de cayê nê nivisi, cayê bawriyê de niyanêna ganî çinêbo. Ebi namê rewşenbirî ye, welatparêzi ye, zanayene, heqa qe kesî çîna ke, ne ebi metodê de zanayene, ebi metodê de hakimiye hukmê xo bido û vaco "Zazakî xêlê îkel o" Pers bekeme; Mordemî ra nêvanê? "Baş ma ebi Îkeliya xo qayil me, modernê de ze to/ şima nêwazeme" Çewabê to beno ci? Mêrik zati/ zaten ebi mana cêreno, kovara veceno, vanî; "Ma Zazay me. ziwanê ma Kurdi niyo. Ma Kurd nime."

Ti se kena? Ti ebi nezayena xo momî/ dawetiye nidana mîrikî? Zati mordemek çiyanê niya bê binga re

werê/ werdena xo cêno. Ma ma o waxt ebi namê rewşenbîriye se bikeme? Na pers ganî her rewşenbir xo ra pers kero. Hetanî nika qe çiye niyamo kerdene! Mesela nayê ra dime kam ci û se keno, wa. Na ji kirîter û qalîta ma nîşan dana. De kerek kerê!

Dorê de yew de bin esto. Omer Şêxmûs, hela goş ser nîme, vano ci? J. Esparî ji vatenanê Omer Şêxmûsi ser no nivisnaybî (2) Morde-mek vano: "...c. Mintiqanê Zazayan di Kurmançî zara-va yewin, Zazakî zarava di-yin û Sorankî zi zarava hîrin bo."(3) Bawo bira! De bêre ïta ra tafiyê! Awe/ axwe nêdiya pancika çîneno we. Ti vana, malê ma tîrkî keno vila. Nêbeno... ebi raştîyê ji nêbeno. Çiyê de niya bê heş, bê fam, bê fereset, bê aqil nêbeno. Şar ebi ma hu-na. Her hal Omer xo wezir hesebneno. Rehetê xo razaf hes keno, nêwazeno rehetê xo bilewno û Zazakî bimusso. Hurêndiya dayê de vano: "wo Zazay Soranî bi-musê." Ma Soranî sare û çimanê xo ser museme, seke ma Kurmancî ji musayme. La belê serba çimanê tûyanê beleka nêmuseme. Ma zane-me ray yewbiyena ziwan û welatê ma kotî ra derbaz bêna. Ti teba redaksiyonê

Berbangê (4) xo ji welat parce kerê. Eke mesela nê hudmîn piyayê corêni biyêne, mordemî vatene: "de tawa nêkeno." La belê na nêweşîye xêlê biya vila. Heval rewşenbir o, welat-parêz o, seranê xo dano zi-wanê de ewropi museno-bê guman musayena ziwanê de ewropi zaf bi ca wa-lê dia-lektê de Kurdî nimuseno. Ser de ji vano "Di zimanê Kurdî de ev tiş/ qeyde... ger usa be rasti ev e, yê din şâş in. "Ti ke vacê" nê, Zazakî de/Soranî de niya niyo" qe vengê xo ji nêke-no. Serbetakê zaf rehet o.

Karê ma çetin û giran o, ganî ma xo ver bidîme, tes-lîm mebîme!

1. Originalê nê sernivisi mi yew nivise "Voice of Kurdistan/Vengê Kurdistanî" mara 3 nê ra guret. Na cumla niyanê na. "The zaza dialect has its own characteristics and is very primitive". Yanê zazakî gor xo karakteristikê xo estê û xêlê prîmîtiv/ îkelî ya.

2. J. Espar welat mara 19.

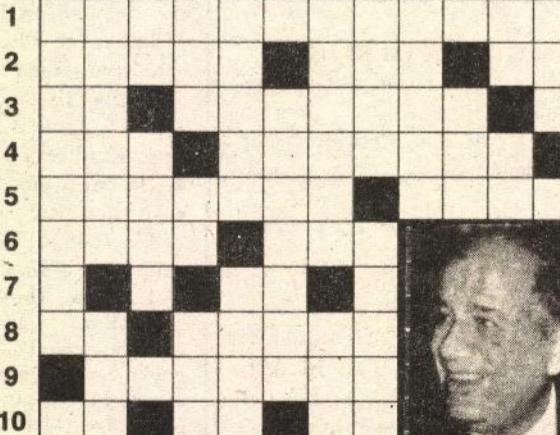
3. Na cumla mi nivisê J. Esparî ra gurete.

4. Redaksiyonê Berbangî ji ïta binê cerge de ro. Yan o ji ze Omeri bê heş o, yan ji, o ji a bir û bawariyê de ro. Dawiya hurdmîn şaxa eynî ya.

XACEPIRS

Çeperast: 1-Dirokvan û niviskarekî Kurd. Di warê dîroka antîk de, pispor e. Gelek çîrok û berhemên folklorik berhev kiriye. Li ser metbaşa Kurdi ji, pirtûkê wî heye. Di wêne de tê dîtiş. 2-Bazirganen xwedî dikan/ Xwedibîni/ hejmarek 3-Qey/ İlmiyet 4-Desthelat, iqtîdar/ Zarava 5-Di dêst de, qefaltin/ Hozanek Kurd, di sed sala 19. an de jiwaye 6-Bombeşa ku avetibûn du bajarêna Japonyayê/ Navê quncika Apê Musa 7-Pirsek cînavkî 8-Herdu tipen serî yên İrländaya Bakur/ Tişten nebuha/ Mustesna 10-Kinnivîsina dewlekteke dagirker ku yek ji dagirkeren Kurdistanê ye/ Li Tirkîye navê partiyek ku di navbera 1950 û 1960 an de, li iqtîdarê bû, dawi ji ali derbekaran ve hate girtin û serokê wê dale-qandin/ Sembola Osmiûm.

Serejîr: 1-Egal, mîr li serê xwe girêdidin 2-Dili/ Navê radyo û televizyonê Ingiliz 3-Sembola manganez/ Madenek 4-Bajar/ Perê Almanan/ Sond 5-İzah/ celebek qumaş 6-Tasavuf 7-Di muzikê de meqamek/ Mamo 8-Li serî tê pêçan/ Navekî mîran 9-Tersê wî navê imparatorek 10-Romayê 10-Bi erekî kirin 11-Di notayê

de dema sekne/ Perê Tîrkan 12-Şop
BERSIVA XACEPIRSA HEFTİYA ÇÜYİ
Çeperast: 1-Seyid Riza/ Da 2-Aferin/ Axçik 3-Zekem/ Ana/ Ka 4-Emek/ Afat 5-Mam/ Ney/ Traş 6-Aşit 7-Nine/ETA 8-Mamik 9-Pireseri 10-Enîk
Serejîr: 1-Sazûman/Pê 2-Efe/Aşiti 3-Yekemîn/ Re 4-İrem/ Temen 5-Dîmen/ Asî 6-RN/ Kelemêş 7-Tîr 8-Zana/Saki 9-Axaft 10-Ar 11-Dikta 12-Aka

Amadekar: Rasto Zîlanî

KARTA ABONETİYÊ

Ji kerema xwe re ji hejmara ..... pê ve min bikin aboneyê rojnameya Welat

Nav:

Paşnav:

Navnîşan:

Bedelê abonetiyê razînîn:

Li Tirkîye û li derive: Y. Serhat Bucak
İş Bankası Cağaloğlu Sub.

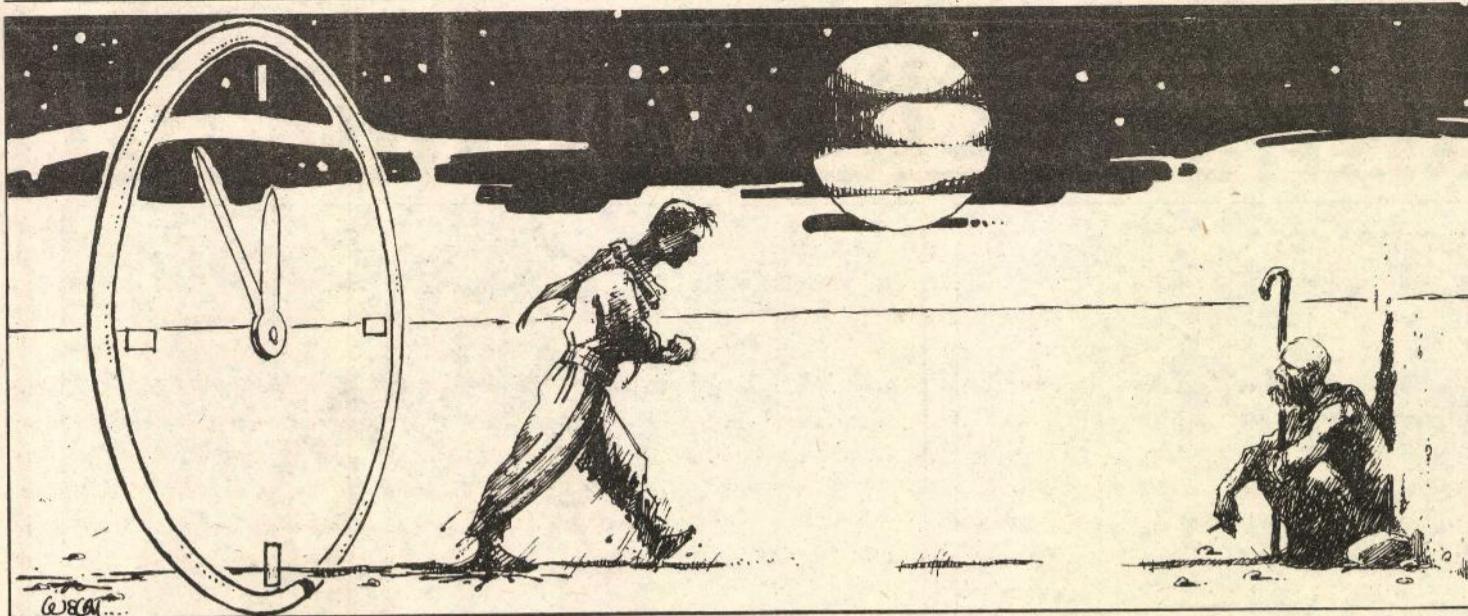
Döviz tevdiat Hesap No: 3113617

Ji kerema xwe re vi cihî dagirin û tevlî kopyeke pelê razandina bedelê abonetiyê bişînîn.

Navnîşana Welat: Başmusahip Sok. Talas Han Kat:4 No:16 Cağaloğlu /İstanbul
Tel: 511 57 60 - 511 66 02 Fax: 511 51 57

Mercen abonetiyê:

Li hundir	Li derive
6 meh	120.000
12 meh	240.000

Saet dazde

Nivîsandin: Bavê Rojê / Ênana ser tîpêñ latînî: Mahabad Kurdi

Ji xew rabû, çevêt xwe perxandin, berê xwe da demjimêrê çarêkek ya may bo dazde. Zivrî berê xwe da cihêt kurê xwe di xalî bûn. Ji nav ciha dereket çû hindek ava tezî vexar. Cigarek ïna der û helkir û kire dinav lêvêt xwe ra...

— De were kurê min. Tu çi dikey heta hinde direng. Ma illa biçiyê nik hevalan bixwînî? Ma xandin li mal çê nabit? Ë baş e tu çûy ma tu nizanî bizivirî? Nê pêdiviye pîcek bo xwe binvî da bişey sibehî li taqîkirinê bersivêt xwe bidey. Ax kurê min çu ji ber destê min derçûy.

Cigarek dî ïna der û bi yadî vena û hewya wî ne dihat. Gav piştî gavê pêtir dialozî û kîrtir dikete hizra kurê xwe.

Nê hêsta tu yê biçîwîkî bo derçûnêt direng. Dê bila tu jî wekî birayêt xwe yê nivîstî bay.

Çû nik pencerê ve, perde veda. Ji derive teva heyvê dinya ronkir bû, bajêr mal mal didîtin û çiyayê bejin bilind wekî zêrvanekî li hindavê bajêrî bû. Zivrî, berê wî careka dî bi demjimêrê ket ji nî bû dazde. Wê gavê dengê gurmînekê hat mal lê hejiya û di dîf ra gurmîneka dî, û êka dî.

Paşî dengê teqîna ti-venga tivenga hat. Piştî bêhneka xweş deng nema ji bili dengê dilê wî ewê şepirze û bê qerar.

— Dê were kurê. Dilê min...

Wê gavê dengê derî hat. Bezî çû nik derî dît kurê wî hate jûr û hindek pertük yê dibin milave. Ji keyfada lêfêt wî lerzin.

— Dê were kurê min ez gelek aloz bûm ji ber te, tu li kérê bûy heta nûke?

— Min û welatî û hindek hevalêt dî di-xand... Hêsta axavtina xwe bi dîmâhîk ne ïnay dev dirêj bo erdî û pertükêt wî ji dest

peşîn û beleve bûn, babê wî kete hindav serî û destî xwe dana ser milî.

Eye te xêre kurê min?

Le nema li hîviya bersivê çînku destê wî têhin germ bû, destê xwe rakir ji ser milê kurê xwe dît yê sor bûy ji xwînê.

Ji nî babê wî têgehişt bo çî kurî wî heta nûke ji derive mabû.

Ferhengok
Dejimêr: Katjimêr
Perxandin: helguvşand

Tezî: tezîw
Hewyan: aram
Kîrtir: qoltir, kûrtir
Tava: Tîşik, tîrêj
Nî: nû

Bizina Pîrê

Hebû pîrek du diran
Por gjîk bi xeftan
Sîtila şîr bi destan

Dîçû bêriya bizna kol
Geh pêxwas û
geh bi sol
Şîr vedixwar
bol bi bol

Rojkê bizin çû çêrê
Li wê navça dor dêrê
Berfê lê da nedî rî

Vêca bijin şevder
ma

Şîrê pîrê jî nema
Belengazê ket xema

Rojek du roj,
sê roj cûn
Pîrê kir qal û pevcûn
Bizna wînda nehat
şûn

Tev wê sermê
pîr derket
Li biznê gerya
xet bi xet
Ji sê gava gavkê ket

Ji sira bê û sermê
Ü dûrketina germê
Bêvil lê bû wek xurmê

Talî poşman hate mal
Destê vala bi mital
Bizin ma li kurt û
newal

Nû gundiya
xwe kir kar
Şîvan hat û kir hawar:
Bizna pîrê gura xwar

Pîrê gîrya kir halan
Jin û pîr li dor civiyan
Nav di xort û
keçan dan

Tev bûn yek cûn
gurê har
Hin bi das û hin bi dar
Gur kirin perçe û par

Heyfa pîrê hilanîn
Diranê gur deranîn
Li kumê zarakan
danîn

Kone Reş

Nêçîrvan û çivîk

Carek nêçîrvanek çivîkekî digire. Çivîk, biçük û jar e. Çivîka reben di nav destê nêçîrvan de wekî cûmekî bûye. Çivîk dibêje:

“Nêçîrvanê hêja, ez kêri te nayêm, ku ez werim patin jî gepeke te, bi min tijî nabe. Qenc ew e tu min berdî. Heke ez azad bibim sê şîretên min ên-pîr xweş jî bo te hene.” Nêçîrvan hinek diponije

û dû re çivîkê azad dike.

Çivîk hinek difire û li ser zinarekî xwe datîne. Dibêje: “Ey nêçîrvan, min baş guhdarî bike: Şîreta min a yeke-mîn ew e ku, te tiştek girt bernede. Ya duyemîn ew e tişta te berda pey nekeve. Ya sêyemîn ew e, kê çi got jê bawer neke.”

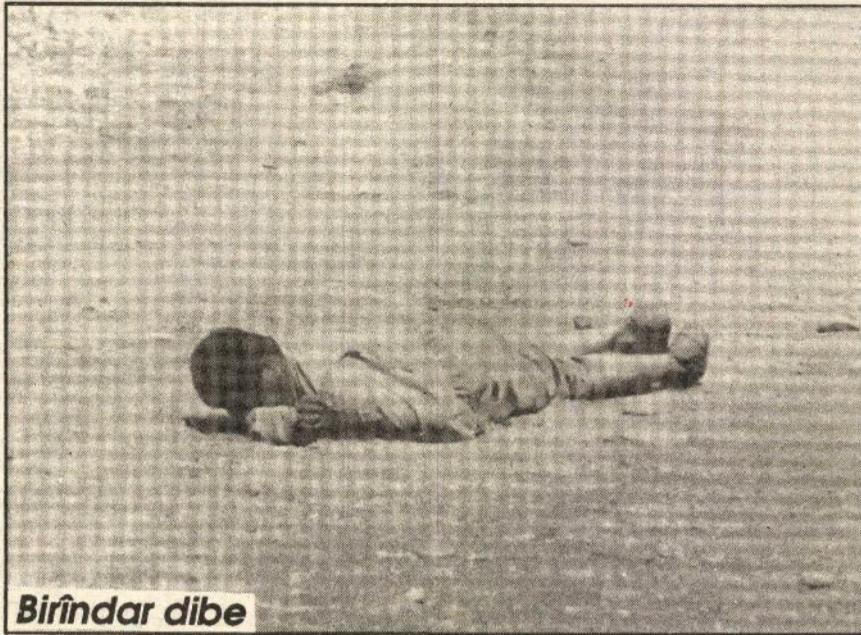
Nêçîrvan: “Ma ev şîret min jî dizanibû.”

Çivîk: “Wexta te dizanî bû baş e, lê ji bîr neke! Di gewriya min de cewherek heye ku di destê te de bûya, heya dawiya dinê têra te dikir.”

Ku nêçîrvan wilo dibihîze dide dû. Çivîk hildikşê jor û dibêje: “Kuro, ehmeq, ne min tu nû şîretkir. Min negot tişte te girt bernede, te berda pey nekeve û her gotinî bawer neke. Ma ez tev cewher bim jî dîsa wilo dibe!”

Berhevkirin: Râsto Zîlanî

Zarokên Hitler li ser kar in!

Birîndar dibe

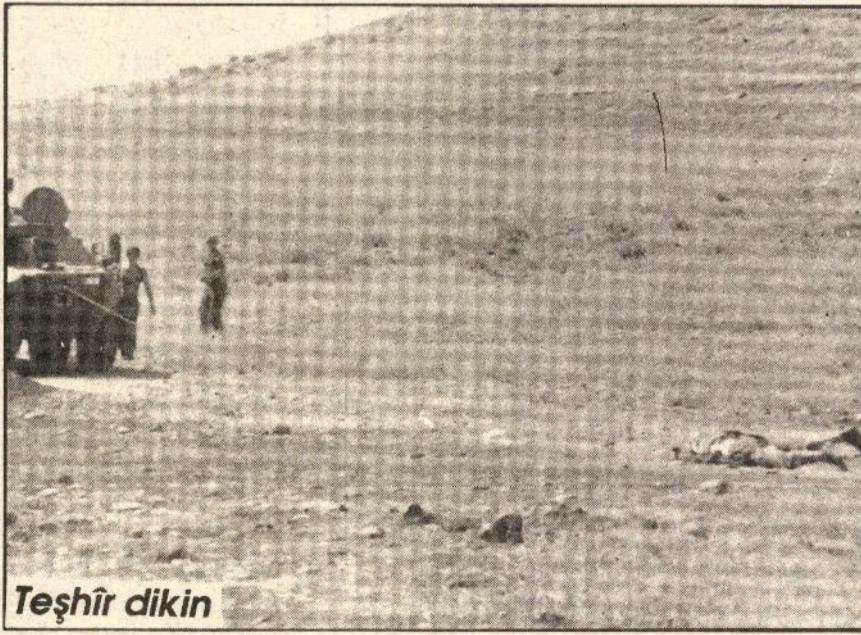
Têlê finin

Girê didin

Panzer dimeşe

Teshîr dîkin

Birîndar dikişinin

Çar wêne (fotografi): belê bi têne çar wêne rûyê dewleta Tirk a reş, li ber çavên din yayê racist û diyar bû ku, heta niha li Kurdistanê wehsetek bi ci timteli hatiye meşandin. Geî ev bûyer li weletekî din gewimibûya dê ew welat ser û binê hev bibuya û dê bi hindikayî hikûmet daketa. Lê, li Tirkîyê ev wehset, ji devê Wezirê Karê Hundir, wek karêن rûfin (normal, yên ku herdem têne kîrin) têne diyar kîrin û deng ji tu kesî

dernakeve. Weke ku bûyereke wiha nebûbe, ji tu defî dengê protestoyeke bilind nebû, tu rojname nenivîsandin, çav û guhêñ xwe ji vê bûyerê re girtin. Lê dinya bêdeng nema û li hember Tirkîyê pê danîn ser hikûmetêñ xwe, da ku çek nedîn zarokên Hitler.

(Wêne: Özgür Gündem)

welat

- Li ser navê İMC Basın-Yayın Ltd. Şti. (adına) Xwedî (Sahibi) Zübeyir Aydar • Mudurê Dezgahê (Müessese Müdürü) Zübeyir Çakır
- Berpirsiyarê Giştî (Genel Yayın Yönetmeni) Abdullah Keskin • Berpirsiyarê Nivîsan (Yaz İşleri Müdürü) Mazhar Günbat
- Navnışan (Adres): Nuruosmaniye Cad. Atay Apt. No:5 Kat:1 D. 4 • Cağaloğlu / İstanbul • Tel: 511 57 60 - 511 66 02
- Fax: 511 51 57 • Berpirsiyariya Ewrûpa • Postfach: 1531, 5300 Bonn 1, Germany • Tel: (49) 228-630990 • Fax: (49) 228-630715
- Berpirsiyariya Fransa: Amed Jemo • Rue G-401 92763 Antony Cedex France
- Çapkirin (Baskı): Metinler Matbaacılık • Belavkirin (Dağıtım): Birleşik Basın Dağıtım AŞ